

Bibliotekaren

Tidsskrift for Bibliotekarforbundet

Fjolleri og fornuft
i Molde

Sømløse
bibliotek-
utdanninger?

Er lærings-
senter mer
enn et nyord
for bibliotek?

Jeg var en
fundamentalist

Praksis i
Alexandria

4
2004

Innhold:

Lederen har ordet	side 3
Forbundsstyret og tariffarbeidet	side 4
Årsmøte i Møre og Romsdal BF	side 6
Årsmøte i Hedmark/Oppland BF	side 6
Seminar om pensjoner og karriere i Stavanger	side 7
Syv nye direktører til Nasjonalbiblioteket	side 7
Sømløse bibliotekutdanninger?	side 8
Stort bibliotekmøte med få signaler:	
Makta skuffa i Molde	side 10
Frode Bakken står til 2005	side 11
Læringscenter - mer enn et nyord for bibliotek?	side 12
Skal øke IFLA-deltakelsen fra fattige land:	
NORAD-støtte til stipendprogram	side 13
Bibliotekpraksis i Alexandria:	
Så er det blitt historie!	side 14
Yrkesetiske dilemma for bibliotekarar:	
In through the out door	side 16
Narkomane inntar biblioteket?	side 18
Jeg var en fundamentalist	side 20
Ingen bibliotekarie hängs för det hon eller han tänker	side 23
Hva vil Pensjonskommisjonen? Del 2	side 24

Annonse:

TIDEMANN 4 Biblioteksystem[®]

BIBLIOTEKSERVICE AS - navnet på god service

Postboks 9102, 3006 Drammen • Tlf: 32 88 70 10 Fax: 32 88 58 55
www.bibliotekservice.no • firmapost@bibliotekservice.no

Bibliotekaren

ISSN 0804-4147

ISSN 1503-836X (online)

Bibliotekaren er Bibliotekarforbundets tidsskrift og utkommer hver måned.

Ansvarlig redaktør

Erling Bergan

Redaksjonens adresse

Runnen 4, 6800 FØRDE

Tlf.: 57 82 07 65

Mobil: 91 31 80 01

Faks: 85 03 16 64

Epost: erling.bergan@bibforb.no

Stoff

Vi mottar stoff i alle former. Tekster foretrekker vi som filer i *RiktTekstFormat (rtf)*. Usignerte artikler står for redaktørens regning.

Abonnement

Kr. 290,- pr. år betales til BFs girokonto 6039.05.64093. Merk innbetalingen «Abonnement». Alle henvendelser om abonnement rettes til BFs sekretariat i Lakkegata 21, 0187 Oslo, tlf. 22 17 04 95, faks 22 17 04 96, epost: bf@bibforb.no.

Annonsepriser

1/8 side	kr. 800
2/8 side	kr. 1400
3/8 side	kr. 1800
4/8 side	kr. 2200
5/8 side	kr. 2500
6/8 side	kr. 2800
7/8 side	kr. 3100
8/8 side	kr. 3300

24 % mva. kommer i tillegg.

Det kan gis rabatt ved bestilling av flere annonser under ett. Alle henvendelser om annonser rettes til redaksjonen. (se over)

Utgivelsesplan i 2004

Nr:	Deadline:	Hos medl.:
1	24. desember	14. januar
2	28. januar	11. februar
3	25. februar	10. mars
4	31. mars	21. april
5	28. april	12. mai
6	26. mai	9. juni
7	23. juni	7. juli
8	4. august	18. august
9	1. september	15. september
10	29. september	13. oktober
11	27. oktober	10. november
12	24. november	8. desember

Trykk

S. E. Thoresen as

Lederen har ordet

Lønnsoppgjøret er igang i alle sektorer, og YS sitt inntektspolitiske dokument ligger til grunn for kravene. Det er derfor naturlig å gå inn på noen hovedelementer i dette nå.

YS krever i sitt inntektspolitiske dokument innført en minstestandard for obligatorisk tjenstepensjon for arbeidstakere i privat sektor som ikke har tjenstepensjonsordning. Det kreves at partene i de aktuelle virksomhetene allerede ved tariffrevisjonene våren 2004 fastsetter en tidsplan for innføring av tjenstepensjoner, det er her snakk om innføringen av en obligatorisk ordning som kommer i tillegg til folketrygden. Videre kreves det at etablerte private tjenstepensjonsordninger, AFP-ordningene, og de lovfestede og tariffbestemte pensjonsordningene i statlig, kommunal og privat sektor og i NAVO-området, ikke må forringes.

Sett i sammenheng med den betydelige økningen som har funnet sted i skattefradraget for ideelle organisasjoner, forutsetter YS at fagforeningsfradraget for 2004 økes i forbindelse med behandlingen av Revidert Nasjonalbudsjett våren 2004.

Myndighetene må revitalisere kompetansereformen gjennom en tilfredsstillende finansiering av livsopphold for arbeidstakere som tar utdanningspermisjon.

Arbeidet med sikte på likelønn kreves videreført i alle tariffområder og på alle samfunnsområder som har betydning for likelønnsarbeidet. En viktig forutsetning er at likelønnspektivet primært må ivaretas innenfor de respektive tariffområdene.

Opparbeidede faglige rettigheter skal ikke forringes.

YS krever at samtlige hovedtariffavtaler inngås for en periode på 2 år.

Den såkalte frontfagsmodellen legges til grunn for årets oppgjør. Dette innebærer at summen av lønnsveksten som avtales sentralt og reelle anslag på lønnsveksten lokalt for arbeidere og funksjonærer i konkurranseutsatt sektor, skal være normgivende for de rammer som fremforhandles i de øvrige oppgjørene. Frontfaget må være representativt i forhold til den lønnsutviklingen som anses å være bestemmende for næringslivets konkurransevne overfor handelspartnerne. YS forutsetter at fordelingen av den lønnsveksten som er fremforhandlet i det utvidede og representative frontfaget på ulike grupper og lønnsnivåer, avgjøres selvstendig av partene i de enkelte tariffområder - og altså uavhengig av profilen i frontfaget. Lønnsoppgjørene i 2004 må sikre at ingen tariffområder eller grupper blir hengende etter i lønnsutviklingen i forhold til ansatte i industrien.

I tariffavtaler med sentral lønnsdannelse skal det tilstrebes at alle arbeidstakere gis et generelt tillegg. Lokale forhandlinger skal føres av de lokale parter på grunnlag av tariffavtalens egenart og den enkelte bedrifts verdiskaping. Forhandlingene skal være reelle, både med hensyn til størrelsen og innhold av reguleringen.

YS er opptatt av etterslepsproblematikk og sier i inntektspolitisk dokument at man forutsetter at det skjer en rettferdig lønnsutvikling mellom grupper av lønnsstakere i privat og i offentlig sektor. Det vil ikke bli akseptert at arbeidstakere i konkurranseutsatt sektor, i tillegg til rammevilkårene, skal fastsette profilen og fordelingen av lønnsstilleggene i øvrige sektorer.

YS' erfaring er at når konjunktorene igjen forbedres er det en tendens til at lønningene i industrien skyter fart, mens lønningene for ansatte i skjermede sektorer blir hengende etter. YS vil ikke akseptere et lønnsoppgjør der ansatte i øvrige sektorer blir hengende etter i lønnsutviklingen sammenliknet med arbeidere og funksjonærer i industrien.

YS forutsetter at Avtalen om et inkluderende arbeidsliv og regelverket i sykelønnsordningen videreføres, og at dette anses som en del av det inntektspolitiske samarbeidet.

Det er naturlig at enigheten mellom partene og regjeringen om et ansvarlig lønnsoppgjør i 2003 videreføres ved hovedtariffoppgjøret 2004. Det er viktig at den økonomiske politikken, herunder pengepolitikken, ses i sammenheng med det inntektspolitiske opplegget ved hovedoppgjøret 2004.

YS vil ta endelig standpunkt til formen og innholdet i et forpliktende inntektspolitisk samarbeid på et senere tidspunkt. Viktige momenter i denne forbindelse vil være regjeringens håndtering av pensjonskommisjonens innstilling, spørsmålet om arbeidsinnvandring etter 1. mai og behandlingen av Arbeidslivslovutvalgets innstilling.

Bibliotekarforbundet vil informere fortløpende om resultatene i de ulike tariffområdene på våre nettsider etter hvert som hovedoppgjøret nærmer seg slutten. Sekretariatet ber om forståelse for at vi vil være lite tilgjengelige på telefon og mail i perioden fram mot hovedoppgjørets sluttspunkt. I denne perioden sitter vi i forhandlingsmøter. De sentrale forhandlingene skal være sluttført 1. mai. ■

Monica Deildok
Forbundsleder

«Ingen» bruker leksikon lenger?

VG meldte 9. mars at det er tunge tider for papirleksikon, men at også høyteknologiske alternativ sliter: "Leksikon i de tradisjonelle variantene går inn eller slår seg sammen for å finne nye beiteområder. For det er sjelden folk henter dem ut fra hyllene på biblioteket istedet for å lete på Google eller andre internettsøk. Den ærverdige leksikongiganten Encyclopedia Britannica opplevde et fall på 60% kort tid før 1996, da de endret markedsstrategi. Billige leksikon på CD hadde spist seg inn på Britannicas markedsandel, nå skulle de ta hevn på internett. Ved å gi bort informasjonen gratis og selge annonser på nettsidene. Etter dot-com-katastrofen gikk firmaet over på å selge informasjonen via abonnement. Men salget av leksikon har aldri vært i nærheten av de 100.000 som ble solgt årlig på 80-tallet", forteller avisa, som fortsetter: "Trøsten for de store papirverkene er at også salget av leksikon på CD-ROM stuper. Ifølge markesundersøkelser gjort av NPD-gruppen, sank salget av leksika på CD-ROM med over 7 % fra 2002 til 2003. Dermed er leksikonindustrien i USA bare en skygge av det den tidligere var, med under halvparten av omsetningen den hadde i 1989. Konkurrenten er allsidige internett, som tar leserne vekk fra bøker og CDer. - Unger kan se og høre Martin Luther King gi sin "Jeg har en drøm"-tale, og det er ingenting i en bok som kan gjøre noe liknende, sier Cynthia Richey, leder for USAs bibliotekforening for barn til nyhetsbyrået AP. Men det er ikke alt som er like lett for unger å finne på nettet, og de gamle leksikonene finner sitt marked hos barna. Barn på skoler i USA må ofte lære seg å bruke et leksikon før de får lov til å hente inn informasjon selv om nettet. De fleste solgte leksika i USA går nå til offentlige institusjoner og skoler. Men hjemme er det internett som dominerer", skriver VG.

Even Flood og Diane-senteret

Det har gått en debatt på postlista biblioteknorge om hva ABM-utvikling gjør med tjenestene som Riksbibliotek-tjenesten gjennom Norsk Diane Senter har ytt til

Forbundsstyret og tariffarbeidet

■ ■ ■ Erling Bergan

Årets andre møte for forbundsstyret hadde - som vanlig - et spekter av ulike saker på dagsorden. Men det var to saker som påkalte spesiell interesse da de møttes 22. mars. For det første BF's endelige og reviderte regnskap for 2003. Og for det andre spørsmålet om hvordan BF sentralt skal organisere arbeidet med tariffforhandlinger i de ulike sektorer.

Men alt til sin tid. Styret godkjente først dagsorden og referatet fra forrige styremøte, pluss fra et arbeidsutvalgsmøte. Så behandlet de et forslag om å endre stillingstittelen til organisasjonssekretær Thor Bjarne Stadshaug. Saken gjaldt ikke endring i arbeidsoppgaver eller lønn, men kun spørsmålet om å ha en stillingstittel som stemmer bedre med det faktiske innhold i jobben. Noen ideell løsning hadde ikke AU kommet fram til, men i saksframlegget sitt foreslo de *Rådgiver* som det beste alternativet. Styret gikk gjennom momentene som var vurdert, og sluttet seg så til dette forslaget.

Revidert regnskap for 2003 viste seg å være betryggende lesing. Resultat etter finansposter ble på 147.015 kroner, hvorav hele 93.660 kroner kunne settes av til styrking av egenkapitalen. På inntektssida er det kontingenten som utgjør det meste, og arbeidet som sekretær Eva Trønnes har gjort med medlems-systemet siste året har åpenbart båret frukter: Utestående kontingent er kraftig redusert. På utgiftssida er det enkelte poster som avviker sterkt fra budsjett, men det skyldes bl.a. økte advokatutgifter på grunn av hardere forhold i arbeidslivet. Balansen i regnskapet viser at egenkapital og konfliktfond til sammen nå utgjør over 2 millioner kroner. Forbundsstyret kunne altså konstatere at BF's økonomi er sunn og at budsjettsituasjonen er under god kontroll. Regnskapet vil bli formelt behandlet på BF's neste landsmøte i 2005.

Arbeidslivslovsutvalget har nettopp levert sin innstilling, og YS har vært på med på en del dissenser sammen med LO og UHO. Thor Bjarne Stadshaug orienterte om dette, og om at Akademikerne ser ut til å svelge det hele. Noe i utvalgets innstilling er bra, men forslag til nye bestemmelser om arbeidstid flytter slike forhold over fra kollektivt til individuelt grunnlag. Dette er

alvorlig. YS tar dette ut på høring i organisasjonen med frist 2. juni. En kortversjon med henvisninger til den store NOU-en vil også bli laget for å lette arbeidet i høringsrunden.

Forbundsstyret gikk videre greitt gjennom hvordan BF-stipend for 2004 skulle lyses ut og hvordan søknadene skal behandles. De nedsatte programkomite for BF-landsmøtet 2005, med Hanne Brunborg som leder. Et spørsmål om BF burde involvere seg i kompetansegivende tillitsvalgtopplæring ble positivt besvart av styret. Videre ble det orientert om situasjonen rundt YS-forbundene som er i ferd med å fusjonere. Forbundsleder orienterte om starten på årets hovedoppgjør. En skisse til oppsett for lønsstatistikk for BF-medlemmer ble vurdert. Og det ble orientert om kommende møter og kurs, situasjonen for blad og nettsider, og for sekretariatet

Men en viktig sak fikk, som tidligere nevnt, en bred drøfting før møtet var kommet så langt. Det var forbundsleder Monica Deildok som hadde laget et sakspapir hvor hun vurderte BFs arbeid med tariff- og lønsspørsmål, spesielt eventuell opprettelse av rådgivende tariffutvalg for hvert enkelt tariffområde. Det vellykkede forhandlingsutvalget for KS-sektoren (FUKS) som ble opprettet etter oppgjøret i forfjor, ble klokkelig nedlagt som forhandlingsutvalg i fjor. Grunnen var at forhandlingene måtte foregå innenfor det ordinære BF-apparatet. Spesielt har fylkeslagene fått en styrket funksjon her. Men FUKS dekket også en annen rolle, som nå er forsvunnet: De innhentet informasjon, tenkte ut strategier, vurderte avtaleverket, og fikk oversikt over resultater og problemstillinger. Disse funksjonene kan et rådgivende tariffutvalg fylle, uten å komme i konflikt med de etablerte ansvarslinjene ved forhandlinger. Deildoks sakspapir genererte en god debatt i forbundsstyret, og saken kommer trolig tilbake som et konkret forslag på et seinere styremøte. ■

Stipend for BF-medlemmer

Bibliotekarforbundets forbundsstyre har satt av kr. 20 000 til stipend for medlemmer av BF i 2004. Stipendet skal gi BFs medlemmer mulighet til fagpolitisk eller organisasjonsrelatert kompetanseoppbygging. Hensikten er å styrke BFs evne til å nå sine mål. (Se BFs målprogram på www.bibforb.no.)

Alle som er medlem av BF kan søke stipend. Søknaden kan gjelde prosjekt, kurs, studieopphold, e.l. Forbundsstyret tildeler stipend etter en vurdering av innkomne søknader. Etter at stipendet er brukt, skal søkeren sende BF en kortfattet rapport om hva som er gjort og hvordan midlene er brukt.

Søknad sendes Bibliotekarforbundet, Lakkegata 21, 0187 Oslo.
Søknadsfristen er satt til 1. juni 2004.

norske bibliotekarer. Even Floods utrettelige innsats med formidling av kunnskaper og vurderinger rundt elektroniske informasjonstjenester har blitt framhevet av mange, og hans ansettelsesforhold har dermed også kommet i fokus. Flood har hatt arbeidssted ved NTNU i Trondheim. Avdelingsdirektør Leikny Haga Indergaard meldte at "ABM-utvikling har ønsket å integrere virksomheten i Oslo". Men bortsett fra at nettutgaven av Bok og bibliotek ønsker "fagbibliotekarer og andre hjertelig velkommen til å bidra med stoff" i samme gate, er det ikke så mye gjort for å følge opp tjenestene fra Even Flood. I begynnelsen av april kom meldinga om at Even Floods arbeidforhold opphører fra 1. mai 2004.

Tilburg tilbyr igjen

Ticer er navnet på en nederlandsk institusjon som mange utenfor landet er blitt kjent med. "Tilburg Innovation Centre for Electronic Resources" er det fulle navnet, og hver sommer tilbyr de internasjonale kurs. I perioden juni-august har de fem kurs:

- The Digital Library and e-Publishing for Science, Technology and Medicine.
- Return on Investment for Libraries and Information Services.
- Electronic Resources and Electronic Publishing.
- Library Strategy and Key Issues for the Future.
- Change: Making it Happen in your Library.

Kursene varer fra 2 til 5 dager og koster fra 11.000 til 19.000 kroner. Reise og overnatting kommer i tillegg. Blant tidligere deltakere som anbefaler kursene, finner vi hovedbibliotekar Lars Bauna ved Høgskolen i Bodø: "A marvellous experience to meet people from all over the world with one single purpose: to create better leadership in libraries in changing environments".

Ny prosjektmedarbeider i Foreningen !les

Foreningen !les har ansatt Eivind Volder Rutle som prosjektleder for det nasjonale leseåret i 2005. Volder Rutle har erfaring fra ungdomspolitik, journalistikk og teater. Han har også jobba med film og organisasjonsarbeid. Målsettingen

for Leseåret er å få flere mennesker til å lese flere bøker, gjøre breiere deler av den norske litteraturen kjent for flere, og ikke minst inspirere ungdom til å ta steget inn i bøkens verden. Prosjektet er satt i gang av Foreningen !les i samarbeide med Norge 2005, og har i tillegg fått støtte fra Kulturrådet, ABM-utvikling og Lærings-senteret.

Jesus vant Sproing-prisen

Menneskesønnen av Peter Madsen vant Sproing-prisen til beste utenlandske serie for 2003. Frode Øverlis Pondus gikk av med seieren i norsk klasse, og nykommeren ble Siri Pettersen for serien Antiklimaks. Norsk tegneserieforum har hvert år siden 1988 delt ut Sproing-prisen til beste norske og utenlandske (oversatte) tegneserie. NTFs landsmøte utnevner en jury som leser alle årets tegneserier, og nominerer de fem beste i hver kategori. Vinnerne kåres så i en åpen avstemning. - Selv jeg som erklært ateist ble facisenert av denne serien, sa prisutdeler Aslak Sira Myhre da han overrakte prisen til danske Peter Madsen. Prisene ble utdelt for fullsatt sal på Serieteket i Oslo i begynnelsen av mars. Den andre prisutdeleren var justisminister Odd Einar Dørum, som bekreftet ryktene om at han var en tegneserieentusiast. - Frode Øverlis Pondus er tegneseriens svar på Marvin Wiseth, sa Dørum da han beskrev den folkekjære serien. Dørum snakket også varmt om serieskaper Siri Pettersens Antiklimaks.

"Sømløs kunnskap" med emnekart

Hva skjer i Kultur-Norge? Kulturnett.no skal gi deg svaret gjennom en landsomfattende Kulturkalender, et kunstnerregister og informasjon om samtlige norske kulturinstitusjoner. I tillegg: Omfattende innhold om ulike kulturer og aktualitetsinformasjon fra norsk kulturliv. Dette blir å finne i Kulturnett.no når nettstedet fremstår i ny drakt til sommeren basert på nye internasjonale standarder for sammenkopling av informasjon. ABM-utvikling har inngått kontrakt med Bouvet AS og Ontopia AS. Visjonen for det nye kulturnett.no er

Årsmøte i Møre og Romsdal BF

Tekst & foto: Erling Bergan

Gro Fegth er leder i BFs fylkeslag i Møre og Romsdal.

Mens hundrevis av bibliotekfolk var samlet til det store bibliotekmøtet i Molde, fikk BFs fylkeslag i Møre og Romsdal kilt inn et årsmøte der ti mennesker benket seg rundt pizza og forhandlingsspørsmål. For selve årsmøte gikk unna uten særlige merknader. Fylkeslagets leder Gro Fegth kunne deretter åpne for erfaringsutveksling om lokale forhandlinger. Noen meldte at kommunene nå stilte med representanter for administrasjon i stedet for politikere, og at dette var positivt. Et skolebibliotek opplevde at det ble et visst kollegialt ubehag rundt lokal lønnsdanning, når én og én går inn på rektors kontor til lønnsamtaler. En sjukehusbibliotekar meldte om skuffelse da statens overtakelse av sjukehusene førte dem over på NAVO-overenskomsten i stedet for den statlige. En bibliotekar som hadde vært ute av bransjen i mange år merket seg de økende lønnsforskjellene som nå oppstår.

Forbundsleder Monica Deildok orienterte medlemmene om lønssystemene etter det noe forvirrende hovedtariffoppgjøret i 2002. Det gjøres mye og viktig arbeid av de tillitsvalgte og av forhandlingsutvalg som opprettes i fylkeslagene nå. Gro Fegth fortalte at deres forhandlingsutvalg er et sted der tillitsvalgte og medlemmer kan ringe og spørre om råd. - Det skal ikke være for formelt, sa hun. ■

Årsmøte i Hedmark/Oppland BF

Jan Erik Sandhals, Leder i fylkeslaget

Nora M. Dille ved Hamar bibliotek var vertskap da Fylkeslaget i Hedmark/Oppland avholdt sitt årsmøte 10. mars 2004.

10 medlemmer møtte opp og fikk under kaffen høre Olav Helge fra Norsk skolelederforbund innlede møtet med en innføring i dagens (og litt om den kommende) pensjonsordning. En prestasjon i løpet av en snau time.

Etter temamøtet ble sakspapirene hentet fram. "Enstemmig" og "godkjent" var stikkord. Under årsberetningen ble en skriftlig innkommen kommentar referert med ønske om opprettelse av lønnsutvalg i Lokallaget.

Valgene ga som resultat: Jan Erik Sandhals (Gran bibliotek) som ny leder, Ann Katrin Yri (Gjøvik folkebibliotek) gjenvalgt som styremedlem og Hilde Farmen (Høgskolen i Gjøvik) valgt som nytt styremedlem. Varamedlemmer til styret ble Veslemøy Grinde, Tynset bibliotek (gjenvalgt) og Kjell Helge Moe, Mesna videregående skole (ny). Elin Linge Hermansson ble takket med blomster etter 5 år som styremedlem.

Årsmøtet ble avsluttet med en runde rundt bordet hvor alle fikk presentert seg ordentlig. Det er hyggelig å se fjesa på kjente og ukjente kolleger og en oppfordrer medlemmene i rimelig geografisk nærhet til å stille på årsmøtene som normalt har vært skrint besatte.

Neste årsmøte blir sannsynligvis på Lillehammer. ■

Seminar om pensjoner og karriere i Stavanger

■ ■ ■ Tove Gausen, Leder i Rogaland BF

Rogaland BF inviterer 21. april til seminar i samarbeid med NBF avd. Rogaland. Tema er pensjon og karrieremuligheter for bibliotekarer. Det blir et heldags seminar, der formiddagen vil gå med til å bli bedre kjent med pensjonsmeldingen. Advokat Endre Skjørestad har sittet i kommisjonen og vil komme og holde et foredrag for oss. I tillegg vil Oddrun Strand Rangnes, spesialkonsulent i Rogaland fylkeskommune si noe om konsekvenser denne meldingen kan få for oss med offentlig pensjon.

Resten av dagen blir brukt til å se på karrieremuligheter for bibliotekarer på utsiden av bibliotekverdenen. En representant for sekretariatet i NBF vil komme å si noe om dette emnet, sammen med bibliotekar og endringsagent i oljedirektoratet, Turid Øygard. - Vi i styret gleder oss veldig til dette seminaret og oppfordrer alle som har mulighet til å melde seg på, sier Tove Gausen, leder i Bibliotekarforbundets fylkeslag i Rogaland. Seminaret vil finne sted på Hotel Maritim i Stavanger. ■

Syv nye direktører til Nasjonalbiblioteket

Som følge av Nasjonalbibliotekets omorganisering er det nå ansatt direktører i alle nyopprettede divisjoner.

Direktør for kulturformidling: Jorunn Margrethe Ødegaard (38). Ødegaard er cand.philol. i medievitenskap og har jobbet med formidling i flere museer, senest i Museet for samtidskunst. Hun tiltrer stillingen medio april.

Direktør for samlinger og bibliografiske tjenester: Jonny Edvardsen (43). Edvardsen er bibliotekar med påbygning i medievitenskap. Han har lang erfaring fra ledelse i Nasjonalbiblioteket. Han tiltrer stillingen 1. april.

Direktør for mediebevaring: Jan Inge Larsen (39). Larsen er siv.ing. fra NTNU. Han har erfaring fra ledelse av teknologimiljøer og er senest leder for Medielaboratoriet i Nasjonalbiblioteket. Han tiltrer stillingen 1. april.

Direktør for IKT: Svein Arne Solbakk (43). Solbakk er siv.ing. fra NTH. Han har solid erfaring fra IKT-området, fra flere posisjoner i Nasjonalbiblioteket. Han tiltrer stillingen 1. april.

Direktør for administrasjon: Bendt Rimer (42). Rimer er utdannet fra Hærens Forvaltningsskole og har Management program innen MA fra BI. Han har erfaring fra flere enheter ved Nasjonalbiblioteket. Han tiltrer stillingen 1. april.

Informasjonsdirektør: Arne Bjerke (45). Bjerke er handelsøkonom med spesialisering i markedsføring. Han har eget firma og har vært ansatt som informasjonsansvarlig i institusjoner både i privat og offentlig sektor. Han tiltrer stillingen i løpet av april.

Økonomidirektør: Tove Stølen (37). Stølen er siviløkonom og har erfaring bl.a. fra departement og offentlige etater med ansvar for overordnet økonomistyring. Hun tiltrer stillingen 1. juni. ■

å utgjøre grunnlaget for en nasjonal kunnskapsbase for kultur der stoff fra mange informasjonsleverandører bindes sammen til "sømløs kunnskap". Det som muliggjør en slik visjon er en ny generasjon webteknologi, også kalt "emnekart", som gjør det mulig å kople sammen kunnskap på tvers av organisasjoner og datasystemer. Den er allerede tatt i bruk av bl.a. Norges forskningsråd og Forbrukerrådet. - Vi har store forventninger til det nye nettstedet og har valgt både teknologi og leverandører med omhu, sier Lars Egeland, informasjonsdirektør i ABM-utvikling. Med den nye løsningen ønsker vi å fremstå som en attraktiv samarbeidspartner for alle som vil formidle informasjon om norsk kultur på nettet, sier Egeland.

Stud.mag. om bibliotek-tjenester

Det store avis-bilaget om høgre utdanning og studiesteder i Norge kom med vårens utgave 23. mars. "Stud.mag. 2004" heter avisa, og der kan du lese mye om de enkelte studier og hvordan årets store studentundersøkelse rangerer disse. Her finner vi blant annet "40 på topp", som er studentenes rangering av læresteder etter forskjellige kriterier.

En av listene går på "Bibliotek og datautstyr", og der troner revisjonsutdanninga ved Høgskolen i Hedmark på Rena øverst, med sykepleierutdanninga ved Høgskolen Stord/Haugesund på andreplass. Det er i det hele tatt høgskoler i distriktene som dominerer denne lista. Bortsett fra Menighetsfakultetet på tredje plass, må man ned på 13. plass for å finne første universitetsstudium. På 22. plass finner vi neste universitetsstudium, og det er - ja, nettopp - bibliotek kunnskap ved Universitetet i Tromsø.

I en egen undersøkelse i "Stud.mag. 2004", kan man se hvor fornøyd et representativt utsnitt studenter ved mange fag og studiesteder er med ulike faktorer som påvirker studietilværelsen. Av de 15 faktorene, kommer "Helhetsvurdering av bibliotekets tilbud" på fjerde plass, etter egen bosituasjon, faglig kvalitet på forelesningene, og mulighet for å få nye venner.

Sømløse bibliotekutdanninger?

Vi har etter hvert vendt oss til at det er mulig å ta hel eller delvis bibliotekarutdanning flere steder i landet. Og vi ser at de har ulik profil på utdanningene og på de enkelte fag. I teorien skal det være mulig å sette sammen fag fra ulike studiesteder. Men hvor lett vil dette være i praksis?

■ ■ ■ Erling Bergan

Spørsmålet er hvordan den enkelte høyskole eller det enkelt universitet skal håndtere dette. Man har forestilt seg både individuelle søknader og mer kollektive avklaringer av ekvivalens mellom fag på forskjellige studiesteder. Nå har det kommet en avklaring på det siste. For Høgskolen i Bergen har søkt Høgskolen i Oslo om en "fast" godkjenning av deres 2 moduler som ligger Oslos bibliotek- og informasjonsvitenskap nærmest. Det gjelder de to enhetene Kunnskapsorganisering og kunnskapsforvaltning (30 studiepoeng) og Bibliotek, informasjon og samfunn (30 studiepoeng). HiB ønsker dem godkjent som første år i bachelorstudiet i Oslo, slik at studentene kan gå rett på 2. studieår i bibliotek- og informasjonsvitenskap ved HiO.

Men Høgskolen i Oslo har ikke kunnet gi noen slik kollektiv godkjenning. De er positive til innpassing av studier fra utenlandske og andre norske universiteter og høyskoler, forutsatt at grunnlaget for dette er til stede. Innpassingen skjer imidlertid på individuelt grunnlag og ikke "en bloc". At godkjenningen ikke gis i form av et generelt forhåndsløfte, skyldes først og fremst at søknader om innpassing alltid vurderes i forhold til studieopplegg, studieinnhold, pensum, osv. som gjelder ved HiO på det tidspunkt det søkes. Pensum og opplegg ved de enkelte utdanningsinstitusjoner endres stadig, og det er derfor

Høgskolen i Oslo har avvist en fast godkjenning. Eksempelvis kan det ha gått noe tid fra en student har gjennomført 1. året ved Høgskolen i Bergen til vedkommende søker opptak ved Høgskolen i Oslo, og da kan vedkommende bli pålagt å ta deler av HiOs 1. år i

t tillegg hvis de mener at kandidaten mangler kunnskaper i viktige emner.

At Oslo avviser "en bloc"-godkjenning, minsker likevel ikke sjansen for at individuelle søknader skal gå gjennom. Dekan Øyvin Frisvold ved Avdeling for journalistikk, bibliotek- og informasjonsfag ved HiO sier at det ut fra de eksisterende studieplaner er sannsynlig at de to Bergens-enhetene vil bli godkjent som første studieår hos dem, og dermed gi grunnlag for å søke opptak til det andre året. Men de påpeker også at pensumkravet i Bergen er 1000 sider mindre enn i Oslo, og at studenter som skifter studiested uansett må regne med å måtte "lese seg opp" for å følge den undervisningen som bygger på lokale elementer fra første studieår.

Studenter fra Bergen må altså søke om opptak på individuelt grunnlag. Uansett er de avhengige av ledige studieplasser i Oslo. Slik det har vært de siste årene, med overopptak på første året og forventet frafall underveis, så vil det nok bli plass til en og annen bergenser på Bislet også. ■

(Illustrasjonsfoto: Erling Bergan)

Bibliotekarforbundets grunnkurs for tillitsvalgte

(Del av KUP – Kompetanseutviklingsprogrammet i BF.)

3.-5. mai 2004

Sted: Bibliotekarforbundets lokaler – Lakkegt 21 (Grønland) Oslo
Kursholder: Sølvi Karlsen, førstekonsulent ved Trondheim folkebibliotek

Påmeldingsfrist: Snarest mulig.

Meld på til: Sekretariatet
tel 22 17 04 95 eller bf@bibforb.no

NB! Det er viktig at du oppgir mail-adresse og telefonnummer vi kan nå deg på, OG at du oppgir om du skal bo på hotell, og evt hvor mange netter.

Bibliotekarforbundet dekker alle utgifter, men du bestiller selv reise.
Bibliotekarforbundet booker hotell.

Bibliotekarforbundets forhandlingskurs

(Del av KUP – Kompetanseutviklingsprogrammet i BF.)

1.-3. september 2004

Sted: Bibliotekarforbundets lokaler – Lakkegt 21 (Grønland) Oslo
Kursholder: Børge Rostvåg, rådgiver NITO

Påmeldingsfrist: 23. august 2004

Meld på til: Sekretariatet
tel 22 17 04 95 eller bf@bibforb.no

NB! Det er viktig at du oppgir mail-adresse og telefonnummer vi kan nå deg på, OG at du oppgir om du skal bo på hotell, og evt hvor mange netter.

Bibliotekarforbundet dekker alle utgifter, men du bestiller selv reise.
Bibliotekarforbundet booker hotell.

Stort bibliotekmøte med få signaler

Makta skuffa i Molde

Bibliotekmøtene er ikke lenger hva de var. Eller kanskje det er nettopp det de er? Det nye er i hvert fall at folke- og fagbibliotekarere i større grad kommer sammen. Det begynte med bibliotekmøtet i Stavanger for to år siden, da NBF og BIBSYS slo sine pjalter sammen. Og det fortsatte i Molde 24.-27. mars i år, der nærmere 700 deltakere lagde et av de største bibliotekmøtene landet har sett.

■ ■ ■ **Tekst & foto: Erling Bergan**

Tidligere har bibliotekmøtene vært dominert av folkebiblioteksektoren. I Molde viste deltakerlista at det nå er fag- og forskningsbiblioteksida som har den største kontingenten, med over 300 deltakere. Folke- og fylkesbibliotekene hadde drøyt 200 deltakere, mens det bare var rundt 20 bibliotekarere fra videregående skole på årets bibliotekmøte. Over 100 deltakere kom fra myndigheter, organisasjoner, leverandører, m.m.

Til tross for den brede deltakelsen, var det mange trekk ved disse møtedagene som var som snytt ut av et bibliotekmøte for ti eller tjue år siden: Kulturministeren kommer den lange veien for å holde åpningsforedraget - men hun hadde fint lite å fortelle. Her var intet engasjement, ingen nyheter, ingen visjoner, ingen løfter. Valgerd Svarstad Haugland leverte kun en slags muntlig kortversjon av offentlige dokumenter om bibliotek.

En digresjon: Et par dager etter at møtene i Molde var over, lovet trioen "Kulturløftet" å gjøre Norge til en ledende kulturnasjon - om de får makten etter neste valg. Eli Sollied Øveraas (Sp), Trond Giske (Ap) og Magnar Berge (SV) møtte pressa på jazzklubben "Blå" i Oslo, og lovet et kulturløft på

Nå må vel fredningstida på ABM-utvikling være over?

1,3 milliarder kroner. Om de hadde hatt noen makt, da. De tre partiene har i sluttspurten av kulturkomiteens behandling av kulturmeldingen funnet sammen. De mener regjeringens kulturpolitikk er for lite offensiv og la fram 15 punkter som skal gjøre Norge til en ledende kulturnasjon. Det viktigste er at én prosent av statsbudsjettet skal gå til kultur innen 2014. Det inne-

bærer en økning på 130 millioner på kulturbudsjettet hvert år i ti år.

La meg bli i digresjonen litt til: For hva sier de tre partiene i "Kulturløftet" om bibliotek? Jo, i kapitlet om styrking av det norske språk, heter det: "Vi vil understreke betydningen av gratis og moderne bibliotek tjenester. Vi er opptatt av at bibliotekene skal gi et godt digitalt tilbud, og går inn for etablering av en digital nasjonal kunnskapsbase." Litt bedre enn Valgerd, men ingen højdare det der heller. Og kulturløft-kameratene har heller ikke noe flertall på Stortinget, men Sollied Øveraas frister kulturfolk til å bruke stemmeseddelen i 2005: - Vi kan få flertall på Stortinget etter neste valg og dermed få gjennomført dette, sier hun til Dagsavisen.

Men bibliotekfolkets samling i Molde måtte altså nøye seg med de nåværende makthaverne i kultur-Norge. Dagen etter åpningsmøtet var det først ulike parallelle seminarer, før det såkalte fellesmøte, der departementsråd Helge Sønneland i Kultur- og kirkedepartementet var en hovedattraksjon. I sin blogg-rapport fra bibliotekmøtet, skrev Thomas Brevik: "Det MÅ da være mulig å si noe spennende interessant og fornuftig om bibliotekpolitikk?" Og det sukket kan tiltredes. Hvis det er kremen i norsk kulturpolitikk som viste seg fram på denne måten, gud bedre - hvordan må det se ut i de underliggende kontorer?

En enhet som ligger under Haugland og Sønneland, er ABM-utvikling. Jeg er litt usikker på om det fremdeles er litt fredningstid på dem, siden de er ganske nyopprettet/sammenslått. La meg derfor bare diskret antyde at deres utstilling med drops, visittkortholdere og propell-casper på de ansatte - den har et forbedringspotensiale: Mer bibliotekstrategier og mindre stæsj kan være en vei å gå neste gang.

Utstillingsområdet var et viktig myldreområde for deltakerne i Molde. Med 30 utstillere var det mye å

få med seg i pauser mellom seminarer. Bibliotekarforbundet hadde egen stand, godt plassert og godt besøkt. Det var Richard Madsen og Ritha Helland fra forbundsstyret man som oftest traff der, men også forbundsleder Monica Deildok var stadig vekk innom.

Under bibliotekmøtet var det til sammen 46 arrangement, de fleste var møter og seminarer som gikk parallelt. BIBSYS hadde sitt rådsmøte, NFF

Richard Madsen var hjertelig til stede på BFs stand i Molde.

hadde årsmøte, det samme hadde en rekke spesialgrupper i NBF, det var møter i BIBSYS' referansegrupper, og det var tematiske seminarer: Om elektroniske tidsskrift, om fjernlåspolitik, om lesestimulering, om interkommunalt samarbeid, om innkjøpsordningen, om ytringsfrihet og bibliotek, om opphavsrett og om yrkesetikk. Pluss mye mer. "Læringssenter - mer enn et nyord for bibliotek?", var BFs bidrag til floraen. Det omtaler vi på annet sted i dette nummeret.

La meg til slutt fortelle hva mitt høydepunkt var under bibliotekmøtet i Molde: Edvard Hoem! Denne lett pompøse litteraturkjempen hadde jekket seg ned et par hakk og laget en leken og kraftfull dikterisk fortelling om sitt eget forhold til bibliotek og hvilken betydning det har. Veldreid og vittig, med innlagt såpebobleblåsing og fløytemusikk. Med kulturministeren som neste programpost, ble Hoems bidrag bare enda mer ruvende. En stor takk til den lokale arrangementskomiteén Anne Hustad, Dag Skarstein og David Beadle for å ha bestilt denne perlen fra Edvard Hoem. ■

Edvard Hoem sto for bibliotekmøtets dikteriske perle.

Frode Bakken står til 2005

■ ■ ■ **Tekst & foto: Erling Bergan**

Norsk bibliotekforenings landsmøte i Molde gjenvalgte Frode Bakken som leder, for sin fjerde periode. Som initiativtager til å få IFLA-konferansen til Oslo i 2005, fant han det naturlig å lede NBF forbi dette arrangementet. Selv om Bakken ikke har motkandidater, er det mange som spør seg om dette er et uttrykk for et skeivt fokus i NBFs arbeid. Akkurat som departementet overfokuserer på Nasjonalbiblioteket, kan det spørres om NBF overfokuserer på IFLA-konferansen.

BF-leder Monica Deildok innledet beretningsdiskusjonen med å påpeke "en smule slagside" når NBF jobber mye med statlige bibliotekbevilgninger. "De fleste biblioteks ressurser avgjøres ikke i statsbudsjett, men i de enkelte institusjoners, kommuners og fylkeskommuners egne budsjett. NBF må derfor også ha aktiviteter som styrker lokal begrunnelse og vilje til å satse på bibliotek." Hun påpekte også problemet med at NBF kan bli for samlende, at konstruktive motsetninger viskes ut. Hun brukte sammensetning av NBF-utvalget for bibliotekutdanning og forskning som eksempel, for der er det studiestedene selv som har makta. Deildok avsluttet med å påpeke behovet for formidling og popularisering av bibliotekforskninga, og ba NBF "dytte hardere på".

Et høydepunkt under landsmøtet var diskusjonen om NBF skulle opprette egen spesialgruppe for fol-

kebibliotekpolitikk. Hovedstyret hadde i utgangspunktet ingen mening om forslaget, som dermed Trond Minken måtte kjempe fram sammen med andre gode debattanter. De argumenterte godt, og fikk en smule hjelp av at Frode Bakken på egne vegne støttet forslaget. Dermed har vi fått et ekstra arnested for bibliotekpolitikk her i landet. Når kommer forslaget om spesialgruppe for høgskolebibliotekpolitikk?

Som vanlig kom det forslag om tillegg i virkeplan, og det kom benkeforslag på medlemmer til hovedstyret. Arendals-politikeren Liv Marit Moland kibbet ut Morten Haugen, som til gjengjeld kibbet ut Bror von Krogh på varaplass. Og Bente Bing Kleiva fortsetter som nestleder, et verv hun overtok da Kari Gulbraar i forrige periode fikk permisjon grunnet utenlandsopphold. ■

Helt sjef: Frode Bakken leder sitt fjerde hovedstyre i NBF.

Læringsssenter - mer enn et nyord for bibliotek?

Hvorfor kom dette nye begrepet inn i norsk bibliotekdebatt midt på nittitallet? Har det ført til endringer? Og er det relevant i årene framover?

Kan en av de mest sentrale i dette spørsmålet her til lands, Hans Martin Fagerli ved Høgskolen i Oslo, gi oss noen svar på slike spørsmål?

Tekst & foto: Erling Bergan

Dette var forventningene vi satte oss ned med da BF arrangerte seminar under bibliotekmøtet i Molde 26. mars. I tillegg til Fagerli, som er direktør ved Seksjon for læringsmiljø ved HiO, var det satt opp et panel med avdelingsbibliotekar Sissel Berge fra universitetsbiblioteket ved NTNU i Trondheim, skolebibliotekar Merete Hassel ved Bodin videregående skole i Bodø, og biblioteksjef Trond Minken ved Lillehammer bibliotek.

Men først altså Hans Martin Fagerli. Som kunne fortelle om en opphetet diskusjon da de i fjor høst gjorde om bibliotek m.m. til fem læringsentra. Orwells begrep "nytale" ble nevnt og mange følelser var i sving. "Jeg vil hevde det ikke er snakk om nytale, men kanskje nytenking", sa Fagerli til de drøyt 120 som var påmeldt seminaret. Han la til at læringsssenter for så vidt ikke var noe nytt. Man kunne f.eks. finne Niels Henrik Abel på jakt etter det beste læresenteret i Europa for snart to hundre år siden. "Tilrettelegging for læring, det er det det dreier seg om", poengterte Fagerli.

Han kunne konstatere at det dukket opp læresentra ved en rekke utdanningssteder. Skiltet fra Høgskolen i Hedmark som ble gjengitt i forrige nummer av "Bibliotekaren" sier det meste om hva disse inneholder ytre sett: Under headingen Læringsssenter står Bibliotek, Mediesenter, PC-rom, Grupperom, Lesesal. Innholdet i det enkelte læresenter kan variere, men det dreier seg mye om det samme. "Løpet er kjørt. Alle er enige med meg. Men jeg liker ikke å være på flertallets side. Hva gjør jeg nå?" sa en lett selvvironisk Fagerli til de framfattede.

Bibliotekene - eh, læringsssentrene - ved Høgskolen i Oslo hadde 600.000 besøk i fjor. Det er bare Universitetet i Oslo og NTNU som slår Høgskolen i Oslo. Tidligere år har ikke økt besøk ført til økt utlån. Men i fjor økte utlånet fra 150.000 til 190.000. "Det skyldes nok verken kva-

litetsreformen eller endrete læringsformer. Jeg tror heller det skyldes at studentene etter hvert har oppdaget bøkene rundt seg", sa Hans Martin Fagerli.

Sissel Berge var nettopp kommet tilbake fra et studieopphold ved Stockholms universitet, der hun har sett på prosjektet "Lärandets galleria", etter modell av Learning Resource Center. Prosjektperioden avsluttes i år, og resultatet er et fysisk galleri i bibliotekene, arbeidsplasser og gruppearbeidsplasser, eget rom til å lage egne presentasjoner og produksjon av oppgaver, og et eget IT-støtteprogram som gir lærere mulighet for eksperimentering med undervisningsopplegg. Og Sissel Berge jobber med problemstillingene i egen institusjon også: Snart skal det være åpning av læringsssenter på Dragvoll også!

Trond Minken fortalte om det egne studiesenteret som var etablert vegg i vegg med biblioteket på Lillehammer, med egen inngang og dør inn til biblioteket når det er åpent. Målgruppa er voksne som vil videre etter sitt første utdanningsløp, ikke studentene ved Høgskolen i Lillehammer. M.a.o et læringsmiljø målrettet tilpassa en viss gruppe.

Merete Hassel har ikke læringsssenter ved sin skole. Ved Bodin heter det bibliotek. Men de har en god del PC-arbeidsplasser i biblioteket, og det er 6-800 besøk daglig i biblioteket. "Det er ikke noe i veien for at vi kunne bli et læringsssenter", sa Hassel.

Det ble knapp tid til diskusjon, men et viktig innlegg fra salen etterlyste om høgskolene var forberedt på å få studenter som har utviklet sin informasjonskompetanse fra videregående skole. "Vi må bevege oss videre fra det fysiske i læringsssenter-spørsmålet", sa hun. ■

Hans Martin Fagerli kunne fortelle om en opphetet diskusjon da Høgskolen i Oslo i fjor høst gjorde om bibliotek til fem læringsentra.

Fire innledere på BF-seminaret i Molde. Fra venstre Sissel Berge, Trond Minken, Merete Hassel og Hans Martin Fagerli.

Skal øke IFLA-deltakelsen fra fattige land:

NORAD-støtte til stipendprogram

IFLA 2005 Oslo har tatt initiativet til å lage et stipendprogram for å øke deltagelsen fra fattige land ved IFLAs konferanse i Oslo i 2005. For arrangørene er det viktig at konferansen virkelig blir internasjonal, og ikke bare i navnet.

Det kan være ønskelig å prioritere deltagere fra land og institusjoner hvor det finnes koblinger til institusjoner og nettverk i Norge eller til deltagere som planlegger fremtidig kobling til institusjoner og nettverk i Norge. Det er ønskelig at en støtte til deltagelse på konferansen skal utvikles videre slik at man oppnår et langvarig samarbeid som vil styrke utvekslingen av erfaringer mellom landene i fremtiden.

Det er videre ønskelig å tilby noen av deltagerne mulighet for et kortere studieopphold i norske bibliotek før eller etter konferansen. Det vil eventuelt kunne tilrettelegges et praksisopphold for mottagere av støtte fra solidaritetsfondet ved disse bibliotekene. Dette vil være en "toveis" læreprosess, hvor norske bibliotekarer ved de deltagende institusjonene får et innblikk i hvordan biblioteksarbeid drives i "praktikantens" hjemland. Slike opphold må i så fall delfinansieres fra vertskapsbibliotekene, forteller Ann Margret Hauknes. ■

Generalsekretær Ann Margret Hauknes i foreningen "IFLA 2005 Oslo" får tingene på plass etter hvert: Nå har NORAD gitt grønt lys for et stipendprogram som skal øke deltagelsen fra fattige land under IFLA-konferansen i Oslo neste år.

■ ■ ■ **Tekst & foto: Erling Bergan**

Dette har vært gjort ved flere konferanser tidligere, noen ganger i form av stipendprogram for det aktuelle året, noen ganger har overskudd fra tidligere konferanser gått til å opprette fond som videreføres i flere år. For IFLA 2005 Oslo var det spesielt viktig å søke å skaffe ny finansiering for deltagere fra fattige land fordi tidligere flerårige støtteordninger opphører i henholdsvis 2003 og 2004, forteller generalsekretær Ann Margret Hauknes i foreningen "IFLA 2005 Oslo".

Og for kort tid siden fikk hun den gledelige beskjeden at NORAD støtter et slikt stipendprogram, slik at det vil være mulig for 50 delegater fra NORADs samarbeidsland å komme til Oslo i 2005. De aktuelle landene er per i dag Tanzania, Mosambik, Uganda, Zambia, Malawi, Bangladesh og Nepal som er NORADs hovedsamarbeidsland. Dessuten Angola, Etiopia, Eritrea, Mali, Nigeria, Sør-Afrika, Kenya, Madagaskar, Indonesia, Kina, Pakistan, Sri Lanka, Vietnam, Øst-Timor, Det palestinske området, Afghanistan, Guatemala og Nicaragua som er andre samarbeidsland.

Stipend til hver av deltagerne skal dekke deltageravgift, reise og opphold. I løpet av konferanseuken vil det søkes tilrettelagt et spesielt program. Det vil dessuten være en egen vertskapsgruppe som har spesielt ansvar for å følge opp deltagerne i løpet av uken.

Bibliotekpraksis i Alexandria

Så er det blitt historie!

■ ■ ■ Kristin Brath, Bibliotekarstudent, Høgskolen i Oslo

Akkurat slik jeg ønsket det da jeg den 3. januar 2004 satt på Gardermoen og lurte på hva i all verden jeg hadde begitt meg ut på. Jeg var så nervøs; helt alene til et "annerledesland", og jeg skulle lande midt på natta! Som jeg gledet meg til dette skulle bli historie og jeg var trygt hjemme hos mann og barn igjen!

Jeg ankommer Alexandria kl 02 om natten. Jeg hadde bestilt rom på Union Hotell, og jeg fikk skyss med noen hyggelige egyptere jeg kom i snakk med på flyet. Jeg var stappfull av medfødt skepsis, men valgte og tro at deres hensikter var gode. Det viste seg å stemme. Egyptere er slik; de vet ikke hva godt de kan gjøre for deg - særlig når de møter en dame som ser rimelig bortkommen ut (som jeg er sikker på jeg gjorde den natten). Jeg fikk etter hvert erfare flere ganger hvor vennlige og hjelpsomme egyptere er.

Så til saken: Jeg er en student i min beste alder (47 år) og går første året på bibliotek- og informasjonsfag på Høgskolen i Oslo. For en luksus! En gammel drøm er gått i oppfyllelse. Vi skulle ut i vår første praksis etter jul. Jeg hadde lyst til å gjøre noe annet enn det som selvfølgelig ville vært det mest komfortable; nemlig å søke praksisplass på biblioteket rett opp i bakken her. Men for å gjøre historien kort: Jeg fikk tak i et navn i Bibliotheca Alexandrina, sendte en e-post, fikk svar noen dager senere og ble ønsket velkommen.

Bibliotheca Alexandrina er så ufattelig stort. Å komme inn i biblioteket første gangen og gå ut på Callimacchus-balkongen, var en opplevelse jeg sent vil glemme. Stemningen var så befriende beroligende. Det var noe sakralt over dette enorme rommet. Folk leste bøker og aviser, satt ved PCen, gransket manuskripter, hørte på musikk i høretelefoner, så film eller rett og slett gikk rundt og bare var.

Jeg skal ikke denne gangen gå i detaljer vedr. hvordan biblioteket drives. Det har tidligere vært utmerkede artikler om Bibliotheca Alexandrina og dets virksomhet i diverse periodika. Jeg vil konsentrere meg om alle spørsmål og ettertanker jeg sitter igjen med etter 5 uker i Egypt. Biblioteksjef Layla Abdelhady hadde sydd sammen et fint opplegg for meg slik at jeg fikk besøkt alle avdelingene. Jeg var også med på noen småprosjekter. Så jeg føler at jeg ble godt kjent med både de ansatte, hvordan de jobbet og bibliotekets innhold.

Så til spørsmål og ettertanker:

- Vil det nye biblioteket noen gang kunne bli like viktig i den moderne verden som det gamle var i antikken? Alexandria er jo ikke det sentrum i dag som det var i antikken.

- Vil de oppnå sitt mål med samlingen, 8 millioner bøker? Alt tar lenger tid i Egypt, de har et helt annet forhold til tid.

- Vil de få økonomi god nok til å kjøpe inn relevante bøker, eller må de fortsatt være avhengige av donasjoner? Samlingen kan på en del områder virke ganske så tilfeldig. En rekke land gir fantastiske bokgaver, mens andre igjen ser ut til å bruke biblioteket som mottaker av dokumenter de vil kvitte seg med. Biblioteket kan med fordel bli flinkere til å si "nei-takk" til donasjoner som kanskje heller burde gå i søpla.

- Har de ansatte nok kompetanse og har de interesse nok til å identifisere seg med bibliotekets målsetning? Mange av de ansatte har ikke bibliotekutdannelse og er veldig unge. Ledelsen tilstreber å ha en gjennomsnittsalder som er så lav som mulig.

- Er det riktig å flytte sjeldne bøker, manuskripter etc fra andre bibliotek i Egypt til Alexandria? For at befolkningen skal få et nærere forhold til sin kulturarv, bør vel gjenstander være tilgjengelig andre steder også?

- Kanskje verdenssamfunnet kunne bidra mer for at dette prosjektet virkelig skulle lykkes? Vi kunne for eksempel tilby et årsverk og la det gå på omgang. Vi kunne hjelpe med klassifisering og katalogisering, spesielt av vår egen litteratur og av bøker på språk vi kjenner til. Jeg kjente at det var så mye jeg kunne bidratt med, og jeg skulle gjerne vært der lenger.

Tross alt velger jeg å være optimistisk på bibliotekets vegne. De har et fantastisk fundament å bygge videre på. De har en vakker bygning, enorme historiske perspektiver og sist men ikke minst en kulturarv å ta vare på; ikke for å få turister til å komme og se, men for deres egen skyld, for deres identitet og tilhørighet.

En vakker dag sitter jeg på Gardermoen og venter på flyet som skal ta meg med til Alexandria igjen. Da kommer jeg ikke til å glede meg til det blir historie. Da kommer jeg til å glede meg til å møte mine nye venner igjen og å gå ut på Callimachus-balkongen. ■

En konsentrert bibliotekstudent Kristin Brath under praksisperioden hun hadde ved Bibliotheca Alexandrina. (Foto: Inger Marie Jaavall)

Alexandria har hatt mye kontakt med verden rundt seg opp gjennom historia. Nå søker også norske bibliotekstudenter til byen med det berømte biblioteket. (Foto: Kristin Brath)

Vil de få økonomi god nok til å kjøpe inn relevante bøker, eller må de fortsatt være avhengige av donasjoner? Kristin Brath gjør seg noen ettertenker etter praksisoppholdet i Bibliotheca Alexandrina. På en del områder fant hun samlingen ganske så tilfeldig. (Foto: Kristin Brath)

In through the out door

Yrkesetiske dilemma for bibliotekarar

Hendingane som er omtalt i denne serien er basert på verkelege erfaringar i norske bibliotek, men dei einskilde historiane kan ikkje knyttast direkte til eit enkelt bibliotek, ein enkelt bibliotekar eller ei spesifikk hending. Bibliotekaren tar gjerne i mot fleire eksempel som kan nyttast som råmateriale til denne serien. Send til Stig Elvis Furset på stig.furset@rygge.kommune.no.

for "alle" når dei profilerer seg både innanfor kommunen og i fylket elles.

Det siste året har det utvikla seg ei regelmessig brukargruppe ved dei fire PC-ane som er kobla opp til internett. Biblioteket har sett maskinene samla i eit "rom" i biblioteket, omgitt av reolar. Brukargruppa består av godt fungerande PU-klientar frå ein institusjon ikkje langt ifrå biblioteket. Dei er alle i aldersgruppa 16-30 år.

PU-klientane kjem til biblioteket regelmessig kvar ettermiddag, ei tid kor det elles også er mange barn og unge innom når dei er på veg heim frå skulen. Dei støyar ikkje så mykje at det kan påtalast, og overskrid ikkje sine tilmålte halvtimar ved PC-ane. Dei ventar på tur.

I det siste har stadig fleire barn og unge, som tidlegare kom innom biblioteket, sagt og uttrykt at det er utriveleg å vere på biblioteket når alle "raringane" er der. Dette syner også igjen på statistikken. Utlånet for barn og unge er på veg ned.

Kva gjer bibliotekaren? ■

■ ■ ■ Historia

Stig Elvis Furset
Bibliotekar,
Rygge bibliotek

Rekdal kommune er ein middels stor norsk kommune. Det som gjer at den kanskje skil seg ut er at kultur er eit

uttrykt satsingsområde frå politikarar og administrasjon.

Det har vore slik over fleire år, så dei har ei svært velfungerande bibliotekteneste. Noko av det som blir sett mest pris på blant lånarane er at dei legg vekt på personleg service. Om ikkje det er slik at bøkene nesten blir levert på døra til kvar enkelt lånar, så er det likevel slik at "Boken kommer"-tenesta er svært velutbygd. Det er eit tilbod som dei fleste institusjonar tek i bruk. Biblioteket legg dessutan vekt på at dei skal vere ein stad

(Arkivfoto: Erling Bergan. Personene på bildet har ingen forbindelse med forhold beskrevet i artikkelen.)

Kommentar I

Stine Eklund
Bibliotekar
Asker bibliotek

Det er flott at PU-klientene bruker biblioteket! Dette er en gruppe mennesker som vi av erfaring vet kan ha et anstrengt forhold til å be-

vege seg i det offentlige rom. Kanskje ligger det mye forarbeid i at nettopp denne gruppen bruker biblioteket så jevnlig? De må få fortsette å bruke biblioteket når de måtte ønske det.

Slik jeg ser det står biblioteket overfor to separate problemer:

1. Intoleranse til en brukergruppe fra en annen. At barn og unge reagerer på PU- gruppen er trist. Vi lever i en tid der integrering i skolen er godt innar-

beidet, og personlig synes jeg romsligheten fra de unge virker svært liten i dette tilfellet. Så lenge PU-gruppen oppfører seg så godt som beskrevet, er det holdningene til de unge som er svekket. Jeg tror det kan være hensiktsmessig å komme i dialog med barna. La dem få uttrykke hva de synes er problematisk og hvorfor, kanskje dette er en slags fremmedfrykt som kan tas knekken på ved åpen dialog.

2. Utlånsstatistikken er på vei ned.

Man skal være veldig forsiktig med å trekke den slutningen at utlånsstatistikken er på vei ned pga denne problemstillingen. Jeg ville heller ha satt i gang andre tiltak for å trekke barn og unge mot bøkene. For å treffe ungdommen kan biblioteket sette i gang leseprosjekter der ungdommen blir premiert etter å ha lest et antall bøker, eller oppfordre dem til å skrive bokanmeldelser som kan publiseres på nettet. Barn er glad i teater og eventyrlesing, og ved å øke denne typen aktiviteter i biblioteket kan man kanskje få snudd den negative tendensen i utlånstallene. (Det virket som biblioteket hadde litt midler å ta av.) ■

Kommentar II

Siri Jordal
Avdelingsleder for
voksenavdelinga
Odda bibliotek

Internettmaskiner er til bruk for alt publikum, og jeg ville prøvd å styre bruken litt, og sørge for at barn også får bruke maskinene, ved å booke dem inn på tider som passer for dem etter skoletid. I Odda styrer vi dette med bruk av timeplan for hver maskin. En god del ekstraarbeid, men jeg mener det er verdt arbeidet. Jeg ser ingen grunn til å forfordlele en bestemt gruppe hver eneste ettermiddag. PU-klientene kan også lære å forholde seg til at det av og til er opptatt.

Jeg ville ta kontakt med ansvarlig for PU-klientenes institusjon, og bedt om et møte om saken. Tror vi skal komme ut med gode løsninger for både barna og PU-klientene. Kanskje er andre tidspunkt

på dagen like OK for dem, kanskje kan vi bli enige om en eller to faste ukedager. Dessuten trenger vel ikke alle, hvis de er så mange, komme på likt?

Når det gjelder skolebarna, ville jeg spørre dem direkte hva vi kan gjøre for å skape et bedre miljø i biblioteket etter skoletid. Mine forslag er å dempe Boken kommer-tjenesten noe, til fordel for aktiviteter for barn i biblioteket. Høytlesning er populært blant mange skolebarn, bokkonkurranser er også aktuelt av og til. Lesesirkler kan settes i gang, men det er ganske arbeidskrevende, og passer best for små grupper av barn. Bibliotekets musikkamling kan gjerne nyttes i samvær med barn. CD-romspill for barn er veldig populært her i Odda, det vil jeg foreslå.

Internett bør uansett være stasjonert i nærhet til skranke/veiledning, med tanke på veiledning og assistanse av publikum, men også for at personalet skal ha lett anledning til å sjekke hva publikum bruker dem til. ■

Narkomane inntar biblioteket?

Biblioteket er blitt en varmastue for narkomane, hevder biblioteksjef. Flere bibliotek skaffer seg vektere for å hindre vold, rusbruk og truende oppførsel fra brukere av biblioteket.

Slik innledet NRK Kulturnytt et innslag 10. mars i år. Det er biblioteksjef i Ålesund, Mariann Schjeide, som blant annet sier: - Her har de satt skudd, her sovner de, her ligger de og her har de kastet opp bak låste dører. Når rusmisbrukere vises bort fra kjøpesenteret i underetasjen, trekker de isteden til biblioteket. De har gjort fra seg i stoppede stoler her, og de har revet ned PC-er som vi har for publikumssøk og internettsurfing. Schejde forteller om det hun kaller truende tigging, ustabil oppførsel og seksuell sjikane. Biblioteket har engsjert vektere for å vise bort uønskede personer, og de tar opp problemene i et møte i Ålesund kommune. Terskelen til biblioteket skal være lav, men likevel må vi kunne vise bort folk i døra, mener Schjeide. - Fra publikum har vi fått høre at foreldre er redde for å sende barna sine hit, og dét er alvorlig, sier hun.

Biblioteksjef Vigdis Jakobsen i Tønsberg mener i motsetning til kollegaen i Ålesund, at det ikke bør bli lettere å stenge ute uønskede personer. - Det er ikke noe vi kan gjøre etter eget forgodtbefinnende. Jeg mener det må helt klare rutiner til for at vi skal kunne stenge ute mennesker fra et slikt offentlig tilbud, sier hun til NRK Kulturnytt.

Leder i Norsk Bibliotekforening Frode Bakken, sier det er nedfelt i loven at biblioteket skal være for alle. - Vi ønsker alle at bibliotekene skal være åpne og offentlige rom. De er mange steder de eneste offentlige rom, hvor man kan ferdes innen-

dørs og hvor det i tillegg er gode tilbud. Det vil jo gå en grense, og den må bygge på en juridisk avklaring. Men det er ikke slik at man uten videre kan inn-

skrenke denne retten til å bruke bibliotekene, sier Frode Bakken til NRK.

Diskusjonen om dette gikk livlig på postlista biblioteknorge i mars. Heidi Grytten meldte seg på debatten fordi hun merket seg at "narkomane og psykiske ustabile blir sett på som eit stort problem i biblioteka". Hun skrev videre: - At desse menneska er eit problem som ein ikkje ynskjer å forholde seg til, er etter mi meining ei spegling av den generelle haldninga folk flest har til narkomane og psykisk ustabile menneske (to aspekt som ofte går hand i hand). "Plata"-problematikken er eit godt døme på dette, der politikarane ynskjer å fjerne dei narkomane frå Oslo Sentralbanestasjon til fordel for den nye operaen og turistane som kjem til byen. Dette viser at ein ikkje ynskjer å forholde seg til desse menneska på nokon nivå eller tidspunkt.

Og Heidi Grytten fortsetter: - Biblioteket er ein offentleg stad der alle kan nytte dei tilboda som er der. At ein ynskjer å stenge ute visse grupper gjer det ikkje lenger til eit offentleg tilbud. Mitt ynskje og forslag er at ein må byrje å handtere desse to gruppene med respekt og verde. Dei er menneske og brukarar, og dei får det ikkje betre av å få ei dør i ansiktet. Eg har sjølv jobba tett med rus og psykiatriske pasienter og veit kor truande dei kan vere, men eg veit òg at med enkle grep så er det lettare å forholde seg til denne type grupper. Eg foreslår at biblioteket tek kontakt med nærmaste psykiatisk- og/eller rusklinikk og får ei innføring i handtering av menneske i psykose og folk i rusa tilstand.

Dilemmaet man står overfor ble kort og presist beskrevet av Trond Minken, biblioteksjef i Lillehammer: - Prinsippet burde være greit: Folkebiblioteket er åpent for alle, men ikke for all slags atferd. Men så er det ikke så enkelt i praksis... ■

Utlån uten kø

*Elisabeth Bergstrøm i Porsgrunn bibliotek viser fram bibliotekets selvbetjeningsenhet for utlån.
Foto: Bård Sperrud, Telemarksavisa*

Mange bibliotek benytter nå muligheten til å la publikum selv foreta utlån i biblioteket. En selvbetjeningsenhet kan enten settes opp som et frittstående møbel, som kan utformes spesielt for det enkelte bibliotek, eller monteres i eksisterende skrankemøbler.

Selvbetjening kan gjerne kombineres med sikringsutstyr som radiobrikker og magnetstrips.

Våre kunder har oppnådd å få flyttet fra 20% til over 80% av sine skrankeutlån til selvbetjent! Det betyr mye frigjort tid til rådgiving og andre oppgaver.

En fristende mulighet? Kontakt oss gjerne for mer informasjon!

BIBLIOFIL[®] levert av

Jeg leste meg ut av en fundamentalistisk bibeltolkning fordi jeg hadde tilgang på informasjon, tilgang på bøker. Jeg bodde i et land som hadde økonomi til å holde seg med store biblioteker.

Jeg var en fundamentalist

Tom Egil Hverven
Litteraturkritiker i NRK

Jeg var en gang en fundamentalist. Jeg ble forelsket i ei jente, hun gikk i et kor, koret var kristent og dermed var det gjort. Som syttenåring trodde jeg det skulle være mulig å finne fram til et fundament for troen gjennom å lese Bibelen grundig og få alt til å gå opp. Jeg søkte en totalforklaring av verden og historien, fra skapelsen til de siste ting.

Dette skjedde på 1970-tallet. Jeg gikk på videregående skole på en kant av landet der rødfarger dominerte det politiske landskapet. Arbeiderpartiordføreren i hjembygda mi ble valgt på den tida, og han er ordfører fremdeles, nesten 30 år seinere.

Men under den stabile arbeiderpartikulturen kokte det. Rundt omkring meg fantes venner og klassekamerater som bekjente seg til en annen form for tro, til marxismen og leninismen, i små celler i AKP (ml).

Den gangen tenkte jeg at de og jeg levde i to helt forskjellige verdener. Jeg husker vi diskuterte i skolegården. Noen av dem var ateister og trodde på en omveltning av samfunnet gjennom væpna revolusjon. De dro inn til byen, gikk i tog og solgte Klassekampen. Jeg satt heller inne og leste Bibelen, med syttenåringens tro på at det skulle være mulig å finne fram til en endegyldig, definitiv kunnskap.

Først langt seinere, blant annet gjennom lesning av Dag Solstads forfatterskap, ble det klarere for meg at det er en grunnleggende, kall det gjerne fundamental, sammenheng mellom den lavkirkelige legmanskristendommen jeg var en del av, og den formen for tro som preget AKP (ml). I tid falt det sammen med at Børre Knudsen nektet å gjøre sine embetsplikter som prest i Balsfjord, i protest mot abortloven. Børre Knudsen ville ha lover i pakt med Guds ord. AKP (ml) på sin side ville også skape et annet samfunn, i teorien ved bruk av vold, om enn ikke i praksis som dagens terror. Jeg er likevel overbevist om at det finnes sammenhenger mellom slike bevegelser og terroren som kommer til uttrykk 25 år seinere.

Hva skjedde med min egen fundamentalisme? All bibellesinga gjorde noe med meg. Jeg tenkte over det jeg leste. Og jo mer jeg tenkte, jo mindre fikk jeg det til å gå opp slik enkelte legpredikanter i ungdomsmiljøet jeg vanka i sa det skulle gå opp.

Jeg studerte teologi, og støtte mot en tradisjon som leste bibelen kritisk, med vekt på språklig og historisk forståelse. Jeg ble interessert i selve språket, hoppa over på filosofistudiet og videre til litteraturvitenskap. Prosessen var lang, den strakte seg over hele 1980-tallet og vel så det. Da tiåret med økonomisk oppsving og jappetid var over, var jeg blakkere enn de fleste rundt meg. Men jeg hadde lest meg ut av fundamentalismens falske sikkerhet og inn i en kulturelt sett rikere usikkerhet.

Jeg hadde vent meg til å tenke at det ikke finnes noen siste, dypeste grunn for mine personlige overbevisninger. Det finnes heller ingen gudgitt, autoritativ siste begrunnelse for lover og regler i

(Illustrasjonsfoto: Anders Ericson)

samfunnet. Og jeg var blitt overbevist om at det var feil å lete etter slike begrunnelser eller fundamenter. Både vitenskapen og selve samfunnet framsto som en båt som stadig må vedlikeholdes og bare kan bygges om bit for bit, mens vi alle seiler i den, slik filosofen Otto Neurath i Wienerkretsen antydte.

Men hva betyr det? Skal vi forstå og godta fundamentalister som sprenger seg selv i lufta? Ja, for å sette det på spissen, kanskje vi skal det. Det betyr ikke at jeg forsvarer den nihilistiske tankegangen som ligger under selvmordsterror. Men jeg har en plikt til å forsøke å forstå. Kanskje det er på tide å innse at fundamentalismen er et uttrykk for et idemessig vakuum etter de store ideologiernes periode i forrige århundre, fram til den kalde krigen tok slutt.

Fundamentalismen kan sees som en slags tankens beskyttelse mot trykket fra moderniseringen og globaliseringen. Det er tankevekkende at fundamentalisme, et begrep med utspring i konservative, protestantiske kristne miljøer i USA for omkring 100 år siden, finner grobunn i så mange forskjellige typer samfunn. I vår tid knyttes det særlig til prestestyret i Iran, til Taliban i Afghanistan og til liknende bevegelser i det arabiske språkområdet. Men ulike former for fundamentalisme finnes også i hinduisme og jødedom.

Ekstremt voldelig fundamentalisme knyttes særlig til det økonomisk relativt stillestående Midt-Østen,

der store områder er blitt hengende igjen mens dominerende land i Vesten har kjørt et rått løp for å holde kontroll over oljefeltene. Samtidig har mange land lenger øst i Asia opplevd en økonomisk framgang som setter fattigdommen og stagnasjonen i Midt-Østen i et enda grellere perspektiv. Midt-Østen oppleves av mange muslimer som et svart lokk mellom framskrittet i vest og øst, sier islam-forskeren Bernard Lewis i den tyske avisa Die Zeit (18/3 2004). Han advarer likevel mot å forenkle. Terrorens opphav er ikke fattigdom alene. Den vokser også fram i en velhavende middelklasse som leser Koranen omtrent slik jeg leste Bibelen som syttenåring.

Jeg leste meg ut av en fundamentalistisk bibeltolking fordi jeg hadde tilgang på informasjon, tilgang på bøker. Jeg bodde i et land som hadde økonomi til å holde seg med store biblioteker, selv på en åker i Odalen, der jeg vokste opp. Jeg bodde i et land som hadde økonomi sterk nok til å gi meg studielån, slik at jeg kunne studere over mange år uten å jobbe full tid ved siden av. Og jeg bodde og bor i et land som har økonomi til å oversette 1700 bøker til norsk årlig (2002). Det bor under 5 millioner mennesker i Norge. Omkring 180 millioner mennesker har arabisk som morsmål. I følge Die Zeit oversettes det ikke mer enn 300 bøker pr år i samtlige arabisktalende land tilsammen.

Den voldelige fundamentalismen henger også sammen med et raseri over slike ulike vilkår. Ter- ▶

- roren er et resultat av at mulighetene for enkeltindividet er himmelropeende forskjellige.

Vestens svar på terror er i øyeblikket å innskrenke individets muligheter, ikke minst ved å overvåke og forfølge arabisk utseende ungdommer med midler og metoder som overgår det som ble medlemmer av AKP (ml) til del i Norge på 1970-tallet. Dersom europeiske lover og restriksjoner som foreslås etter terroren i Madrid blir gjennomført, vil muligheten til å studere og utveksle kulturell erfaring på tvers av landegrensene bli drastisk redusert.

Den amerikanske filosofen Richard Rorty skriver i samme utgave av *Die Zeit* at det ikke er terrorismens menneskelige og materielle ødeleggelser som er den største trusselen mot de vestlige demokratiene. Han mener de vestlige regjeringenes svar på terroren innebærer større fare. De sosiale og politiske institusjonene som er bygget opp i Europa og Nord-Amerika de siste 200 årene kan bli knust. Vestlige regjeringer kan komme til å ødelegge demokratiet i den hensikt å redde det.

”De framskrittene menneskeheten gjorde i det nitende og tjuende århundre skyldes i stor grad den økte innflytelsen den offentlige meningen hadde på utformingen av den regjerende politikken”, skriver Richard Rorty (min overs. fra engelsk original). Han mener denne utviklingen er blitt reversert de siste 60 årene. Mer og mer av den vestlige sikkerhetspolitikken undras offentlighet, og tilstanden for demokratiet er dramatisk forverret etter 11. september 2001. Rorty mener vi har fått en politisk elite som skjuler sine strategier for offentligheten. Hvert nytt terroranslag mot et vestlig land, som i Madrid, vil føre til ytterligere innskrenkninger når det gjelder personlig frihet og dermed den frie flyten av informasjon.

”I det verste scenarioet vil historikerne en dag måtte forklare hvorfor vestens gullalder bare varte i 200 år. De tristeste sidene i historiebøkene vil være de som beskriver hvordan borgerne i demokratiene, ved deres feige samtykke i regjeringenes hemmeligholdelse, selv hjalp til med å frambringe katastrofen”, skriver Rorty.

Jeg er privilegert. Jobben min er å lese bøker. Når noen av dem blir oversatt, øker sjansene for at jeg blir klar over dem og får lest dem. De andres frihet betyr vår sikkerhet, antyder Paul Berman i boka ”Terror og liberalisme”, som jeg har lest de siste dagene, fordi den er oversatt til norsk av Alexander

Leborg, utgitt på Dinamo forlag i 2004. Bermans argumentasjon er beslektet med Rortys.

Paul Berman er en amerikansk venstreliberaler som skriver i flere kjente New York-baserte aviser og tidsskrifter. Han legger ut på en lang idehistorisk reise som trekker mye mer vidtrekkende paralleller mellom dagens terror og tidligere tiders nihilistiske og totalitære bevegelser enn jeg har gjort her. Berman spør retorisk: Hva har vi trengt for at de muslimske totalitære bevegelsene skulle blomstre?

”Vi har trengt umåtelige mangler på politisk mot og forestillingsevne i den muslimske verden. Vi har trengt nærmest forsettelig fravær av nysgjerrighet på disse manglene fra mennesker i andre deler av verden - fraværet av nysgjerrighet som lot oss anta at totalitarismen var nedkjempet, selv da den nådde nye høyder. Vi har trengt rause porsjoner med ønsketenkning - den typen enfoldig tro på en rasjonell verden, som i sin manglende evne til å forstå virkeligheten, tente gnisten til de totalitære bevegelsene i første omgang. Vi har trengt en politisk venstreside som i sin antiimperialistiske glød har mistet evnen til å reise seg mot fascismen - og noen ganger har sklidd enda litt lenger utforbakke. [...] Vi har trengt en manglende evne til å tviholde på våre egne liberale og demokratiske prinsipper, en manglende evne til så mye som å artikulere disse prinsippene.”

I Paul Bermans gjennomgang av konflikten mellom et liberalt samfunn og terror de siste to hundre årene, er en av de viktigste kildene en skjønnlitterær forfatter som Albert Camus. Han var en av de første jeg kastet meg over da teologi vek plassen for litteratur. Han vokste opp i Algerie, hvor anslagsvis 100 000 mennesker er drept i politisk-religiøse konflikter de siste 15 årene.

De andres frihet er vår sikkerhet. ”La oss være for de andres frihet”, skriver Paul Berman i en vakker formulering i en viktig bok.

Norge er fremdeles et rikt land. I debatten om norsk bistandspolitikk som har rast denne vinteren savner jeg et perspektiv: Er det mulig å bruke norske bistandspenger ikke bare til å skaffe folk mat og drikke, ikke bare til å eksportere norske verdier, men også til å øke menneskers frihet til å lese, frihet til informasjon? ■

Artikkelen er en utvidet versjon av forfatterens P2-kommentar i NRK 20. mars 2004.

Hva er bibliotekenes samfunnsoppdrag? Dette spørsmålet virker tilsynelatende lett å svare på, ved å vise til de instrumentelle begrunnelsene for skole- og fagbibliotek, og biblioteklovas formålsparagraf for folkebibliotek. Men er det så lett, i en tid der skillet mellom hva som skal være offentlig og privat flyttes på, der vi er usikre på forholdet mellom hva som skal være offentlig og virtuel tilbud, der lesing må stimuleres midt i en overflod av bøker, der individets rettigheter vinner fram på bekostning av kollektivets beslutninger lokalt, der nytteaspektet vinner fram på bekostning det gode liv? Må vi ikke prøve å formulere begrunnelsen for bibliotek på nytt? I Bibliotekaren vil vi søke å belyse dette spørsmålet fra ulike vinkler. ■

Ingen bibliotekarie hängs för det hon eller han tänker

■ ■ ■ **Christer Hermansson**
Bibliotekar og forfatter

Varför är det så förtvivlat och plågsamt svårt för enskilda bibliotekarier att höja rösten och varför är det så sällan biblioteksanställda ställer ledningen till svars offentligt? Därför att den svagare är alltid rädd för att inte bli älskad och därmed rädd för att ta upp missförhållanden. Och vem orkar och vågar stöta sig med makten? För att sedan hamna ute i kylan.

Det krävs ett enormt mod att våga ifrågasätta chefernas sätt att leda verksamheten på; det krävs dumdristighet att kritisera uppenbara klantigheter från ledningens sida och det krävs ett någorlunda gott självförtroende för att anklaga en chef för nepotism i anställningsärenden. Men det behövs. För vi vet ju att chefens mognadsnivå är avgörande för den anställdes motivation och syn på arbetet. Omogna ledare skyller på andra.

Varför finns det fortfarande bibliotekschefer som säger "Jag" när det går bra och framåt med verksamheten och "Vi" när det hela brakar samman och går åt helvete? Om lön och befattning grundar sig på att man har "ansvar", då har man också det slutgiltiga och avgörande ansvaret för verksamheten. Detta ansvar kan inte överlastas på andra medarbetare och kan inte heller bli ett tomt ord.

Ibland reflekterar jag över hur det skulle se ut i våra bibliotek på personalmötena om alla medarbetare, och då menar jag verkligen *alla*, kunde diskutera och disputeras öppenlydande. Och inte vara rädda. Ungefär som i en familj vid middagsbordet där snävtiga repliker fyras av i hög hastighet och där inga onödiga hänsyn tas till eventuella meriter i skola eller arbetsliv.

Det talas ju ofta hur viktigt det är att ha högt i tak på arbetsplatser. Men då glömmer man ofta att vissa bibliotekschefer drabbas av ett sådant enormt

högmod i offentliga sammanhang att de slår i taket i konferensrummen. Och så högt i tak att det skulle gå att undvika är det mig veterligen inte på något bibliotek i landet.

Ingen bibliotekarie hängs för det hon eller han tänker.

I bibliotekssammanhang är alla medel tillåtna.

Om du låter alla chefer trampa på dig blir du till slut en matta.

En bibliotekarie kan lura sin överordnade men en bibliotekschef kan inte lura sina underordnade.

Att kritisera eller ifrågasätta sin chef är kanske den svåraste av alla våra uppgifter, det slutgiltiga provet och beviset, det arbete för vilket allt annat biblioteksarbete bara är en förberedelse. Varför ska inte jag, du, vi göra det? Snart ligger vi alla på dödsbädden och kommer att ångra bittert att vi inte sa det vi tänkte; att vi inte höjde rösten oftare utan istället höll käften och blev fysiskt och psykiskt illamående efter varje personalmöte.

Det handlar alltså om att *inte* kunna behärska sig i offentliga bibliotekssammanhang. Och kom ihåg att man kan säga sanningen även med en leende mun. ■

Christer Hermansson er født i 1963, bosatt i Södertälje. Bibliotekar og forfatter. Har publisert tre prosabøker: Inklinasjon (1990), Galleri (1992) och Cilliman (1994). Bidratt i flere litterære tidsskrift i Sverige og Danmark (Ord&Bild, Megafon, Hvedekorn, Pequod, Res Publica, m.fl.). Han kom med "Ich bin ein Bibliothekar! : en bibliotekaries berättelse" i 2001, og "Jag önskar att jag vore lika vacker som Sebastian tror att han är" i 2003.

Vil en modernisert folketrygd basere seg på at dagens kjønnsrollemønster videreføres? Forutsetter likestilling i pensjon at det også er likestilling i arbeidslivet? Og hva med de offentlige tjenstepensjonene, når pensjonskommisjonen i realiteten foreslår at den moderniserte folketrygden også skal gjelde for disse?

Hva vil Pensjonskommisjonen?

Oversikt over og konsekvenser av kommisjonens forslag. Del 2

Pensjonskommisjonen har gjort seg ferdig, og forslagene har skapt debatt. Men det er ikke alltid like lett å forstå dette med pensjon. I denne andre artikkelen forklarer sjeføkonomen i YS flere av kommisjonens forslag og hva som skjer hvis forslagene blir realisert. Han ser på kvinner og pensjon, og litt mer på hva kommisjonen sier om de offentlige tjenstepensjonene. Første artikkel sto i marsnummeret av Bibliotekaren.

■ ■ ■ **Bjørn Tore Stølen,**
Sjeføkonom i YS

Kvinner og pensjon

En hovedinnvending som omtalt i første del er at det nye forslaget vil diskriminere kvinner. Kvinner har oftere og mer avbrutte yrkeskarrierer enn menn på grunn av omsorgsarbeide i hjemmet, noe som reduserer deres muligheter til å tjene opp en akseptabel tilleggspensjon fra folketrygden. Åtte av ti minstepensjonister er kvinner. Dette henger sammen med utstrakt bruk av deltid blant kvinner (halvparten av kvinnene jobber deltid), og et gjennomgående lavere lønnsnivå enn hos menn. Når det gjelder private tjenstepensjoner tegnes kun 30 prosent av disse av kvinner.

Kvinner som jobber deltid, og som tjener under 165.000 kroner i året, vil bli minstepensjonister. Selv om de betaler inn 7,8 prosent av inntekten sin gjennom et helt yrkesliv, får de ikke mer i pensjon enn en person som har vært hjemmeværende hele livet. Ansatte i stat og kommune betaler i tillegg 2 prosent pensjonsinnskudd, disse blir også minstepensjonister på samme inntektsnivå.

Etter at folketrygden ble innført i 1967 har menns pensjoner økt mye mer i prosent enn kvinners pensjoner.

Tidligere beregninger utført av Charlotte Koren (INAS) og Dennis Fredriksen (SSB) viser at kvinner vil få betydelig lavere alderspensjon enn menn i mange år fremover. Først rundt år 2050 kommer en tilnærmet sesvis utjevning. Dette til tross for kvinners økte yrkesdeltagelse som forventes å vare helt frem til år 2010.

I og med at folketrygden har et sterkt omfordelende element ved at personer med inntekter over 6 ganger G får langt lavere pensjonsdekning, dvs. pensjon i forhold til tidligere arbeidsinntekt, enn personer med lavere inntekter, vil pensjonsdekningen for kvinner øke mer enn for menn i årene fremover.

Omsorgspoeng

Innføringen av tre pensjonspoeng fra 1992 for omsorgsarbeid vil først gi utslag når vi nærmer oss 2050. Men dette vil uansett monne lite når den tid kommer. Omsorgspoengene etter gjeldende regelverk vil nemlig bare kunne bidra med omlag tre prosent i gjennomsnittspensjon for kvinner. Dersom ordningen med omsorgspoeng i nytt system blir gitt tilbakevirkende kraft vil utviklingen kunne bli helt forskjellig.

Det er spesielt kvinner med heltidsarbeide i lengre perioder og med færre enn 40 poengår, og kvinner som kun har jobbet deltid i lavinntektsyrker som kan forvente få noe særlig utbytte av omsorgspoengene.

Ordningen med omsorgspoeng bør bli gjort gjeldende fra før 1992. YS har tidligere krevd at ordningen må gis tilbakevirkende kraft, slik at omsorgsarbeide før 1992 blir medregnet. Det var på 70-tallet at kvinners inntreden på arbeidsmarkedet for alvor tok til, slik at mange av disse ikke vil nyte godt av en ordning som først ble innført fra 1992. Men ordningen var skreddersydd for den mannlige industriarbeide-

(Illustrasjonsfoto: Erling Bergan)

ren. Det at kvinners yrkesdeltaking ville kunne øke betydelig var åpenbart ikke tillagt særlig vekt. Sosialdepartementet har hittil ment at prislappen på å gi ordningen tilbakevirkende kraft er altfor høy, ca 1 milliard kroner.

Noen vil trolig i denne forbindelse stille spørsmål om hvorvidt disse midlene alternativt bør benyttes til å forbedre likestillingsprofilen i det fremtidige pensjonssystem fremfor å prioritere de som er ferdig, eller snart blir ferdig, med sin yrkeskarriere.

YS krever at ingen i et nytt pensjonssystem skal tape på perioder med omsorgspermisjon for å ta av seg små barn eller for å ta seg av pårørende i hjemmet eller i nærmiljøet. En forutsetning for dette er at kvinner, og menn, i fremtiden får beholde lønnsgrunnlaget som pensjonsgrunnlag ved fødselspermisjoner.

Er Modernisert folketrygd basert på at dagens kjønnsrollemønster videreføres?

Pensjonskommissjonen foreslår bedre pensjonsgrunnlag for omsorgsarbeid, basert blant annet på et forslag fra YS. En hovedinnvending fra flere hold har imidlertid vært at det nye forslaget likevel vil diskriminere kvinner.

I dagens folketrygd teller de 20 beste årene med ved utregningen av pensjonspoengene, men etter forslaget skal alle år telle med, også de "dårlige" årene. Som en gulrot for å bøte på dette innføres ekstra pensjonspoeng for omsorgsarbeid i hjemmet. I dag

tilstås 3 pensjonspoeng for pass og stell av barn til og med 7 år, noe som utgjør hele 95 prosent av omsorgsarbeidet i hjemmet. Dette tilsvarer et pensjonsgrunnlag på 230.000 kroner.

YS vil trolig akseptere at aldersgrensen som berettiger til omsorgspoeng for barn reduseres til 6 år. Noen vil uansett mene at en så lang periode vil kunne stå i kontrast til arbeidslinjen, og vil kunne bidra til at særlig kvinner vil "velge" hjemmearbeid fremfor utearbeid. Men hvor mange vil foreta dette valget på grunnlag av en pensjon 40 år frem i tid?

Mange vil fortsatt velge deltidsarbeid mens barna er små, og en del også etter at barna er i skolepliktig alder. Samtidig vet vi at det er store innslag av ufri-villig deltid i f.eks. helse-vesenet. Et eget utvalget utreder dette problemet og vil forhåpentlig komme med forslag til forbedringer.

Alt dette tilsier at pensjonsgrunnlaget bør være sikret for de som velger kombinasjonen utearbeid og omsorg for barn, enten i form av at inntekt faktisk også utgjør pensjonsgrunnlaget, og ved at deltidsarbeid gir større uttelling enn i dagens system.

I en slik tilnærming kan man se på omsorgsarbeid i hjemmet som en samfunnsinnsats som bør belønnes også pensjonsmessig. Så lenge det er kvinner som i hovedsak utfører omsorgsarbeid blir dette også et spørsmål om likestilling. Denne tankegangen baserer seg imidlertid på eksisterende kjønnsrollemønster, som mange vil mene sementeres i forslagene i Modernisert folketrygd. ►

► Likestilling i pensjon forutsetter likestilling i arbeidslivet

I alle realistiske alternativer for fremtidige pensjonssystemer vil det være en tettere sammenheng mellom inntekt og pensjon enn i dagens system. Det du får i pensjon vil bli et speilbilde av inntektsforholdene i den yrkesaktive perioden. Det vil derfor være begrenset hva man kan få til av kompensasjonsordninger i pensjonssystemet for samfunnsmessig nødvendig arbeid i hjemmet, for perioder med både frivillig og ufrivillig deltidsarbeid osv. Det vil derfor være galt å rette hovedfokus på utformingen av pensjonsordningene for å oppnå bedre likestilling, da det er forholdene i arbeidslivet og det kjønnsdelte arbeidsmarkedet innsatsen må fokuseres mot, og det er der tiltakene må settes inn for å få til endringer.

Besteårsregelen

For di yngre generasjoner i større grad arbeider selv om de har barn, kan regelen om de "20 beste år" trolig svekkes i noen grad, men det kan kanskje være en fordel om en ikke går så langt som å oppheve regelen fullt ut slik Pensjonskommisjonen har gjort i sitt opplegg. Hva med å medregne de 30 beste årene, kanskje et hensiktsmessig kompromiss?

Deling av pensjonspoeng ved skilsmisse

Pensjonskommisjonen foreslår at spørsmålet om deling av pensjonspoeng ved samlivsbrudd blir utredet videre. I det etterfølgende drøftes noen av de problemstillinger som reises i forbindelse med dette spørsmålet, og som YS sin referansegruppe tidligere har drøftet.

Mange kvinner som i dag nærmer seg pensjonsalder har brukt mange år på omsorgsarbeid i hjemmet og har derfor lite opptjening i folketrygden. Deres ektefeller har ofte sørget for familiens inntekt og har opptjent gode pensjonsrettigheter. Ved skilsmisse vil den av ektefellene som har hatt omsorgsarbeid etter dagens regler komme dårlig ut. Han/hun får i liten grad kompensert for arbeid i hjemmet og vil med stor sannsynlighet bli minstepensjonist.

Ordning med omsorgspoeng avhjelper i en viss grad problemet. Ordningen med omsorgspoeng gjaldt imidlertid ikke på det tidspunkt da det var vanlig at den ene ektefellen var hjemmeværende.

En mulighet er å la ektefellene dele pensjonsrettigheter som er opptjent i samlivet ved skilsmisse. Dette vil være i tråd med hovedregelen som gjelder ved fordeling av alle andre formuesgoder ved skilsmisse, nemlig at alt man tilegner seg under ekteskapet (unntatt arv) fordeles likt mellom ektefellene.

Deling av pensjonsrettigheter kan tenkes å bli gjort til fast ordning ved alle skilsmisser, men trolig med visse unntak.

Ektefeller har ofte ulike inntektsnivåer, og har begge hatt yrkesaktiv inntekt, og der det ikke har vært barn i ekteskapet/samboerforholdet, vil det kunne hevdes at deling av pensjonsrettigheter ikke bør

finne sted. Ektefellene vil hver få pensjon basert på en faktisk yrkeskarriere og inntektsforløp.

Deling av pensjonsrettigheter bør trolig ha relevans når den ene av ektefellene har hatt omsorgsoppgaver i hjemmet, og i perioder ha hatt lavere eller ingen arbeidsinntekt. Dette innebærer normalt tap både karrieremessig og i et lavere pensjonsgrunnlag. Det sistnevnte tapet bør ektefellen helt eller delvis belastes for ved at (hans) pensjonsgrunnlag reduseres og overføres ektefellen med lavest pensjonsgrunnlag.

Deling av pensjonsrettigheter vil imidlertid skape en rekke problemer etter dagens regelverk og ordninger bygget etter samme mønster.

Mange vil vel også mene at innføring av et slikt forslag vil være å skru utviklingen mange år tilbake. Bakgrunnen for dette syn er at pensjonssystemet bør utvikles i retning av mer individuelle opptjeningsmuligheter, og ikke i retning av å sementere et fortidig kjønnsrollemønster der kvinnen fortsatt skal være iallfall delvis forsørget av mannen når det gjelder pensjon.

De offentlige pensjonene

Kommisjonen foreslår i realiteten at forslagene til Modernisert folketrygd også skal gjelde de offentlige tjenstepensjonene. Disse ordningene er i dag bruttoordninger der den ansatte er sikret minst 66 prosent av sluttlønn. På grunn av AFP-ordningen er pensjonsalderen i stat og kommune i praksis 65 år i og med at man fra denne alder kan gå av på betingelser som tilsvarer nivået på alderspensjonen fra 67 år. Kommisjonen foreslår å omgjøre dette til en nettoppensjonsordning på linje med det man har i privat sektor. I en slik ordning vil man ikke uten videre være garantert 66 prosent av sluttlønn fordi ordningen baserer seg på en standardberegnet folketrygd. Det betyr at dersom folketrygden skulle bli redusert i fremtiden så vil pensjonsnivået i ordningen kunne bli redusert tilsvarende. Man kan unngå dette ved at arbeidsgiver innbetaler mer til ordningen for å kompensere for nedgangen i folketrygden.

På den annen side, dersom vi får en sikrere folketrygd i fremtiden, som jo er hensikten, vil det være mindre risiko med en nettoordning.

Øvrige innstramminger som foreslås for folketrygden vil også bli gjort gjeldende for ordningene i stat og kommune, dersom kommisjonen får viljen sin. Dette gjelder en regulering av løpende pensjoner med om lag halvparten av lønnsøkningen for de yrkesaktive, det gjelder de strammere vilkårene for å gå av med tidligpensjon, og effekten av det såkalte delingstallet.

Det foreslås at særaldersgrensene og de øvrige endringer skal foregå i forhandlinger mellom partene, ganske generøst får man si. Hva angår særaldersgrenser bør disse ifølge kommisjonen baseres på arbeidets art og risiko, og slik at de som av ulike årsaker ikke lenger kan bekle disse stillingene, bør kunne gis andre stillinger i virksomheten inntil for eksempel ordinær pensjonsalder er oppnådd. ■

LEDERUTVIKLING FOR ARKIV, BIBLIOTEK OG MUSEER 2004/2005

ABM-utvikling arrangerer et lederutviklingsprogram med to samlinger høsten 2004 og to samlinger våren 2005. Målet for programmet er å bidra til ansvarsfulle, resultatlystne og forandringsdyktige ledere.

Programmet vil ta utgangspunkt i den enkelte leders situasjon og erfaringer og tar sikte på å utvikle og styrke deltakernes lederutøvelse. Deltakerne skal få bedre forståelse for lederens rolle og oppgaver, få bedre innsikt i egen ledelse og hjelp til bedre utnyttelse av egne ressurser. Det vil bl.a. bli benyttet et lederutviklingsverktøy for å belyse egen lederprofil.

Vi ønsker også at programmet skal bidra til å bygge opp et nettverk mellom ledere i arkiv, bibliotek og museum slik at de får bedre muligheter for læring og samarbeid.

Program:

Modul 1: Ledelse – fundament og utfordringer

- perspektiver på organisasjon og ledelse
- etablere programmet som en læringsarena
- ”rikets tilstand” sett med ulike øyne
- lederens ansvar, lojalitet og posisjon
- selvledelse
- etisk og verdimeisig bevissthet i ledelse

Tid: 12.-15. oktober 2004

Modul 2: Ledelse – personlig stil og egenskaper

- jeg og lederjobben
- preferansekartlegging
- lederen som kulturbygger og veileder
- teamutvikling
- roller og rolleforståelse
- medarbeiderskap

Tid: 07.-10. desember 2004

Modul 3: Ledelse i praksis - treningsleir

- ulike påvirkningsstiler
- positiv autoritet og selvhevdelse
- kommunikasjon og begeistring
- håndtering av motstand og konflikt
- sosiale stiler

Tid: 15.-18.mars 2005

Modul 4: Ledelse for fremtiden

- endringsledelse
- hovedelementer i en styrt endringsprosess
- endringsprosesser og kreativ ledelse
- hjelpemidler i endringsarbeidet
- strategier og planer mot egen ønsket fremtid
- eget fornyelsesprosjekt
- nettverksbygging

Tid: 24.-27.mai 2005

Arbeidsformen i programmet vil være variert, med kunnskapsformidling og erfaringsutveksling, praktiske øvelser og gruppearbeid. Den enkelte deltaker vil gjennom programmet tilhøre en basisgruppe som i stor grad arbeider med deltakerens lederutfordringer bl.a. gjennom kollegaveiledning. I mellomperiodene vil deltakeren arbeide med en handlingsplan for å bedre sitt lederskap.

Programledelse:

Kjell S. Kristensen

Påmelding og deltakelse:

Begrenset deltakerantall.

Søknadsskjema finnes på: <http://www.abm-utvikling.no/kursogkonferanser/program/2004/lederutvikling.pdf>

Søknadsskjema returneres ABM-utvikling innen 15. mai 2004. Deltakerne vil få beskjed om opptak innen 15.juni. De som skal delta må forplikte seg til å følge hele programmet, dvs. alle 4 samlingene.

Kostnader:

Deltakere må dekke reiseutgifter og et deltakergebyr på kr 17.500,-. Øvrige kostnader dekkes av ABM-utvikling. Deltakeravgiften kan fordeles over to budsjettår.

Deltakere fra Nord-Norge kan søke ABM-utvikling om tilskudd for dokumenterte reiseutgifter over kr 10.000,-.

ei avis til å lese

Vi tek **kulturen** på pulsen, og stiller dei **interessante** politiske spørsmåla. Vi gir plass for **humoren** og dei frimodige ytringane, til **glede** for mange og forarging for somme. Vi lagar ei avis der det er **høgt** under taket. Blikket vårt er også festa på hendingane utanfor landegrensene.

www.stavanger.kommune.no

Abonner no, vi veit du ikkje vil angre!

DAG OG TID Telefon: 22 33 00 97 – Føks: 22 41 42 10
E-post: tinging@dagogtid.no

BLADPENGAR: • 764 kr året • 399 kr halvåret • 229 kr kvartalet

Sølvberget KF Stavanger bibliotek

Stavanger bibliotek er en integrert del av Sølvberget, Stavanger kulturhus. Sølvberget ble 19.2.2001 et kommunalt foretak i Stavanger kommune. Stavanger bibliotek ble omorganisert 1.4.2004

Vikariater ved Stavanger bibliotek

Ved Stavanger bibliotek er det ledig to vikariater i 100 % stillinger.

1. Fra 21.07.2004 til 22.06.2005 er det ledig 100 % stilling som bibliotekar i avdeling **barn og ungdom**, som leder av Skolebiblioteksentralen, vår tjeneste til de kommunale grunnskolene i Stavanger. Arbeidet består bl.a. av referansetjeneste for lærerne og rådgivningsvirksomhet ovenfor skolebibliotekarene.

Den som ansettes må kunne arbeide effektivt og strukturert, og ha et godt kjennskap til barne- og ungdomslitteratur. Sentralen har til tider høyt tempo og tidspress. Stillingen lønnes som bibliotekar I, stillingskode 7026, med en årslønn fra 255 000 til 277 000 etter ansiennitet. Mer om tjenesten finnes på våre nettsider www.stavanger-kulturhus.no.

2. Fra 23.06.2004 til 27.04.2005 er det ledig 100 % stilling som bibliotekar i avdeling **Digitalt bibliotek**. Stillingen innebærer bl.a. delt IT-ansvar for biblioteksystemet Aleph, superbruker på selvbetjeningsautomatene og i samarbeid med Stavanger kommunes IT-avdeling ansvar for bestilling av, samt oversikt over Sølvberget KF sitt IT-utstyr og vedlikehold av mailadresser. Digitalt bibliotek er en nyopprettet avdeling fra 1. april 2004. Avdelingen skal drive med utviklingsarbeid og vedkommende må påregne en del utredningsarbeid. Stillingen lønnes som bibliotekar 1, stillingskode 7026, med en årslønn fra 255 000 til 277 000 etter ansiennitet.

Nærmere opplysninger om stillingene kan rettes til følgende biblioteksledere:

Stilling 1: Siv Merethe Søybye, tlf 99 47 80 75,
e-post: siv.merethe.sobye@stavanger-kulturhus.no
Stilling 2: Sissel A. Dahle, tlf 994 811 85,
e-post: sissel.a.dahle@stavanger-kulturhus.no

Kvalifikasjoner:

- Godkjent bibliotekfaglig utdanning.
- God kjennskap til barne- og ungdomslitteratur (stilling 1)
- Relevante IT-kunnskaper
- Det vil bli lagt vekt på serviceinnstilling, samarbeids evne og evne til selvstendig og målrettet arbeid.

For begge stillingene: Skranke- og helgevakter i det Klassiske bibliotek, fortrinnsvis avdeling for barn og ungdom.

Søknadsfrist: 3. mai 2004

Vennligst oppgi om det søkes på en eller begge stillingene. Kopier av attester og vitnemål samt en kortfattet CV legges ved søknaden, som stiles til: Bibliotek- og kulturhussjefen, Sølvberget KF, Postboks 310/320, 4002 Stavanger.

RANA KOMMUNE

Se også: www.rana.kommune.no

Skolebibliotekar

Forsøksstilling med mulighet for fast ansettelse

Rana bibliotek har ledig 100% stilling som skolebibliotekar. Stillingen er opprettet i samarbeid med undervisningsavdelinga i Rana kommune, og er en forsøksordning fram til 1/8-2005. Etter endt forsøksperiode vil ordningen evalueres, og vil evt. bli etablert som en fast ordning.

Arbeidssted vil i hovedsak være skolebibliotekene ved Båsmo ungdomsskole, Utskarpen og Storforshei skoler, som begge er kombinert-skoler. Skolebibliotekaren vil ha veiledningsfunksjon overfor lærere og elever, og være bindeleddet mellom skolene og folkebiblioteket. Samlingsutvikling vil bli gjort i samarbeid med Rana bibliotek.

Vi søker en kreativ, aktiv, engasjert og initiativrik person, som vil være med på å utvikle skolebibliotekene til en pedagogisk lærings- og utviklingsarena.

Du må ha eksamen fra Høgskolen i Oslo, avd. for journalistikk, bibliotek- og informasjonsfag eller annen tilsvarende utdanning.

Lønn etter utdanning og kvalifikasjoner.
Tiltredelse snarest.

Søknadsfrist: 7. mai 2004.

Eventuelle spørsmål kan rettes til biblioteksjef Hilde Rokkan på telefon 75146110 eller e-post: hilde.rokkan@rana.kommune.no.

Søknad med CV og kopi av vitnemål sendes:
Rana bibliotek, Boks 173, 8601 Mo i Rana.

CICERO ab

Pb173, 8601 Mo, tlf. 75 14 50 00. Sentralbordet er åpent mand.-fred. fra kl. 08.00 - 16.00. E-post: postmottak@rana.kommune.no. Kommunens stillinger på internett: www.jobbnord.no

KRAGERØ KOMMUNE

Ved Kragerø bibliotek er det ledig stilling som: **Biblioteksjef** fra 01-09-04 eller snarest deretter.

Søknad med kopier av attester og vitnemål samt CV Sendes: Kragerø kommune, Personal- og Lønnsavdelingen, Postboks 128, 3791 KRAGERØ

Søknadsfrist: 18-05-04

Ønsker du vite mer om stillingen eller Kragerø kommune, ring biblioteksjef Birgitte Andersen, tlf 35 98 50 90. Se våre nettsider www.kragero.kommune.no eller www.aetat.no

nlhas

Vi leverer norske og utenlandske bøker, gråsonepublikasjoner, CD-ROM og andre informasjonsprodukter.

Vi tilbyr:

- Riktige priser
- Effektive rutiner
- Oversiktlige statusrapporter
- Personlig oppfølging

Større kunder tilbys svært fordelaktige betingelser, med reelle rabatter på utenlandske priser.

Ta kontakt – vi sender gjerne en oversikt over våre tjenester.

Norwegian Library House AS

Postboks 4737 Nydalen
0421 Oslo

Telefon 22 95 27 42

Telefax 22 95 03 25

post@nlhas.no
www.nlhas.no

Medlemsfordeler

Vi er her for deg.

Ragnar, Nina Anette og Janike besvarer spørsmål om dine medlemstilbud på forsikring, lån og sparing i Gjensidige NOR.

Ring 21 01 39 39

eller kontakt oss på post@ys-medlemsfordeler.no

**Gjensidige
NOR**

TIDEMANN

BIBLIOTEKSYSTEM[®]

-fremtidens bibliotek

Lag egne rapporter

Selvbetjening

Sirkulasjonslister

Nytt websøk

SMS tjenester

E-postmeldinger

Purringer

Enkel katalogisering

Tilgjengelighet

Interesselister

Informative meldingstjenester

Effektivt heftemottak

Budsjettering

Stabil drift

Strekoder

Lånekonto

Web services

Samsøk

Z39.50 Server

For folkebibliotek, fagbibliotek og skolebibliotek

BIBLIOTEKSERVICE AS

- navnet på god service

Brodd kan bibliotek !

Kontakt oss når det gjelder konsulenttjenester på bibliotekområdet. Våre tjenester omfatter

- bibliotekutvikling i alle typer organisasjoner
- bibliotekplaner i kommuner og fylkeskommuner
- ledelses- og organisasjonsutvikling
- valg av biblioteksystemer
- markeds- og brukerundersøkelser
- evaluering av tjenester
- klassifikasjonssystemer
- intern opplæring

Dato	Kursnavn
21 – 22 april	HTML
12 mai	Flash

Se beskrivelse av våre tjenesteområder og prosjekter på www.brodd.no eller ta kontakt med oss på telefon **23 37 90 60**.

Bibliotekarforbundets medlemmer får 20% rabatt på Brodds standard kurspriser. For ajourført kursoversikt, program og påmelding se www.brodd.no.

Brodd er en privat stiftelse med ansatte som har bibliotekar- og IT-bakgrunn
Vi tilbyr konsulent- og vikartjenester innen arkiv, bibliotek, kultur, kunnskaporganisering, ledelse, organisasjon og web.

Post- og besøksadresse: Brodd, Brynsveien 5, 0667 Oslo Tlf.: 23 37 90 60 Fax: 23 37 90 61 E-post: brodd@brodd.no Org. nr: 874 789 299

høgskolen i oslo

Kurs og videreutdanning ved Bibliotek- og informasjonsstudiene

- 14. – 18. juni:** **Grunnkurs B.** Bibliotek- og informasjonskunnskap. Deltakerne skal bli kjent med bruk og vurdering av automatiserte systemer. De skal lære seg bruk av Internett som arbeidsverktøy i bibliotek og arkiv, og de skal få kjennskap til de viktigste norske databasene.
Målgruppe: Medarbeidere i bibliotek og arkiv uten bibliotekfaglig utdanning og andre interesserte.
Pris: 5.000,- (inkl. lunsj) Påmeldingsfrist: 25. mai.
- 24. september:** **Lokalhistorisk seminar i samarbeid med ABM-utvikling og Norsk lokalhistorisk institutt (NLI).**
Tema: Lokalhistorie og bibliotek – hvilke utfordringer står vi overfor i et nytt årtusen?
Annonseres senere.
- 15. – 19. november:** **Grunnkurs C.** Bibliotek- og informasjonskunnskap. Ukeskurs som fokuserer på kommunikasjon og på hvordan biblioteket kan møte aktuelle utfordringer fra samfunn og enkeltbrukere.
Målgruppe: Medarbeidere i bibliotek og arkiv uten bibliotekfaglig utdanning og andre interesserte.
Pris: Kr. 6.000,- (inkl. lunsj). Påmeldingsfrist kommer senere.

Videreutdanningstilbud:

2004: Videreutdanning i referansearbeid og digitale bibliotek. Deltidsstudium.

MODUL 2: Informasjonssøking (Høsten 2004) Modulen gir 15 studiepoeng. Søknadsfrist: settes senere.

Pris: Kr. 2.000,- + semesteravgift

For nærmere opplysninger om kurs og videreutdanning, se <http://www.hio.no/enheter/jbi/kurs>

Påmelding til alle kurs: kurs@jbi.hio.no eller tlf.: 22 45 26 10.

OBS! Til kurs/utdanninger med søknadsfrist: bruk elektronisk søknadsskjema:

<http://www.jbi.hio.no/kurs/skjema>, eller ta kontakt med kurskonsulent Kristin Skorpen: kurs@jbi.hio.no, eller tlf. 22 45 26 10 for tilsendning av dette.

Det tas forbehold om programendringer.

En gresk øy...

Folegandros er en liten gresk øy i Kykladene. Her kan du ha en rolig ferie i familiehotellet Ampelos resort like utenfor den vakre landsbyen Hora. Hotellet er nybygd - i gammel stil. Du kan dyrke dine kreative sider i en opplevelses- og kursferie på øya. Tilbudene spenner fra maling, fiske, dykking og matlaging, til yoga og høsting av oliven. Folegandros danner en perfekt ramme for en aktiv og anderledes ferieopplevelse. Det dansk/greske vertskapet ønsker deg velkommen til en ferie du kan tilpasse dine behov. Se våre nettsider for mer informasjon:

www.folegandros.dk
www.ampelosresort.com

Medlemmer av
Bibliotekarforbundet
får 10 % rabatt!

KLASSEKAMPEN

VENSTRESIDAS DAGSAVIS

Tidene skifter - tenk annerledes

Abonner på Klassekampen:

Kontakt oss på tlf. 22 05 95 72,
e-post: abonnement@klassekampen.no eller
www.klassekampen.no

Introduksjonstilbud:

3 mnd. kr 505,- Spar kr 105,-
6 mnd. kr 1010,- Spar kr 210,-

EGYPT REISER

- ingen kan Egypt bedre

Vår spennende temareise RA 1 fortsetter - nå med ekstra avganger
RA 1 er den åttende 10-dagers rundreise i Egypt: Kairo og Nilkaien med mulighet for Alexandria og Abu Simbel.
Wig medfører turistbuss og 1 klasse hotell.

HORUS
Vår spennende program HORUS er komplett:
11 dager i netter Kairo, 3 netter Nilkaien og 4 netter Hurghada.

7 netter kombinasjonsreise
Wig medfører Kairo/Luxor/Kairo/Sharm el Sheikh.

13 dager rundreise inklusiv Alexandria
Wig medfører 3 forskjellige kombinasjoner av Nilkaien, kultur og badeferie.

2 uker Sharm/Hurghada
I kombinasjon med 1 dag Kairo. Se Pyramidene og Det egyptiske Museum, Nile, Katj.

Vi skreddersyr alle slags program som passer til alle ønsker
Be om vår nye flotte katalog

EGYPT REISER

• Cort Adelersgate 18 - Vikå - 0254 Oslo
Tlf: +47 24 11 22 00 • Fax: +47 24 11 22 01
post@egyptreiser.no • www.egyptreiser.no

Vi befinner oss i det 21. århundre etter Kristus. Hele Norge er erobret av bokkjedene. Hele? Nei! En liten sjappe gjør fremdeles motstand. Denne strie, ukuelige bokhandelen – Tronsmo, selvsagt – lar seg ikke knekke.

SE VERDEN GJENNOM TRONSMO

One of the coolest bookshops in the world.
Neil Gaiman

Small bookshops rule!
Zadie Smith

Det finnes bare en hip bokhandel i Norge.
Jan Erik Vold

The best bookshop in the world.
Allen Ginsberg

PONDUS, POLITIKK, BUKOWSKI, MUSIKK, FOTO, CUBA, TINTIN, FANTE, MUTTS, BARKS, MIDTØSTEN TO TRØTTE TYPER, HUNTER S., GRAFFITI, KAPUŚCIŃSKI, HIP HOP, DUMME HVITE MENN, BEAT, PILGER CHE, DESIGN, AMERICANA, KULTBØKER, FILOSOFI, DYLAN, HOMSE/LESBE, MAGNETER, HISTORIE AFRIKA, FILM, KULE POSTKORT, POPULÆRVITENSKAP, JASON, HENGEKØYER OG ALLTID GODE TILBUD

TRONSMO

BØKER & TEGNESERIER, KR. AUGUSTS GT. 19 PB. 6754 ST. OLAVS Plass, 0130 OSLO
Telefon 22 99 03 99 Fax 22 11 33 74 post@tronsmo.no www.tronsmo.no

Bibliotekarforbundet

INNMELDINGSSKJEMA

Navn	_____	Født	_____
Adresse	_____	Tlf.	_____
	_____	Mobil	_____
Postnr.	_____	Poststed	_____
E-post:	_____		

Yrkesaktiv	☐	Godkj. Bibliotekareksamen (År)	_____
Student	☐		
Ikke yrkesativ	☐		

Arbeidsgiver	_____	Sektor (Komm/Stat/Fylke/Priv)	_____
Arbeidssted	_____	Tlf.	_____
Adresse	_____	Faks.	_____
Postnr.	_____	Poststed	_____
Stilling	_____	Ansiennitet fra	_____
Stillingskode	_____	Årslønn 100% / Lønnstrinn	_____
		Stillingsandel	_____

Dato	_____	Signatur	_____
------	-------	----------	-------

Kontingentsatser:

Yrkesaktive: 1,32 % av bruttolønn. (Min. kr. 2220 pr. år. / Maks. kr. 3840 pr. år.)
Ikke-yrkesaktive: kr. 250 pr. år.
Studenter: kr. 100 pr. skoleår.

Skjemaet sendes: Bibliotekarforbundet, Lakkegt. 21, 0187 Oslo,
vedlagt dokumentasjon av bibliotekarutdanning.

Sekretariatet:

Leder: Monica Deildok

Rådgiver: Thor Bjarne Stadshaug

Sekretær: Eva Trønnes

Adresse: Lakkegt.21, 0187 Oslo

Telefon: 22 17 04 95

Fax: 22 17 04 96

E-post: bf@bibforb.no

URL: www.bibforb.no

Styret:

Leder
 Monica Deildok
 BFs sekretariat, Lakkegt. 21, 0187 Oslo
 Tlf. jobb: 22 17 04 95
 Faks: 22 17 04 96
 Tlf. priv.: 33 77 77 16
 Mobil: 41 21 23 57
 E-post: monica.deildok@bibforb.no

Nestleder
 Mona Magnussen
 Universitetsbiblioteket i Tromsø
 Brevika, 9037 Tromsø
 Tlf. jobb: 77 64 41 49
 Faks: 77 64 45 90
 Mobil: 41 21 21 55
 E-post: mona.magnussen@ub.uit.no

Styremedlemmer
 Hanne Brunborg
 Gol bibliotek
 Ritha Helland
 Bibliotekstudent
 Lone Johansen
 Malakoff videregående skole
 Richard Madsen
 Sørfold folkebibliotek
 Klaus Jøran Tollan
 Høgskolen i Hedmark

Varamedlemmer
 Olga Skrinde, Fylkesbibl. i Akershus
 Ola Eiksund, Arendal bibliotek
 Guri S. Haugan, Levanger bibliotek
 Roger Dyroy, Direktoratet for
 samfunnstryggleik og beredskap
 Signe Witsø, Høgskolen i Sogn
 og Fjordane

Fylkeslagene:

Finnmark

Lillian E. Rushfeldt
 Vadsø videregående skole, Boks 610, 9811
 Vadsø
 Telefon: 78 95 56 63
 Telefaks: 78 95 28 50
 E-post: lillian.rushfeldt@ffk.no

Troms

Stine Fjeldsø
 Tromsø bibliotek,
 Boks 752, 9258 Tromsø
 Telefon: 77 68 37 02
 Telefaks: 77 65 74 14
 E-post: stine@tromso.folkebibl.no

Nordland

Aasa Storlien
 Brønnøy bibliotek,
 8900 Brønnøysund
 Telefon: 75 01 20 50
 Telefaks: 75 01 20 01
 E-post: aasa.storlien@bronnøy.kommune.no

Trøndelag

Liv Vikan
 FoU-avdelingen,
 Sykehuset Levanger, 7600 Levanger
 Telefon: 74 09 83 36
 Telefaks: 70 09 85 00
 E-post: liv.vikan@hnt.no

Møre og Romsdal

Gro J. Sandvik Fegth
 Fræna videregående skole
 Bøen 22, 6440 Elnesvågen
 Telefon: 71 26 64 20
 Telefaks: 71 26 64 01
 E-post: fvgbib@online.no

Sogn og Fjordane

Anne Siri Fardal Bruteig
 Fylkesmannen i Sogn og Fjordane
 6863 Leikanger
 Telefon: 57 65 51 92
 Telefaks: 57 65 50 55
 E-post: afa@fm-sf.stat.no

Hordaland

Siri Sjursen
 Hordaland fylkesbibliotek
 Fylkeshuset, 5020 Bergen
 Telefon: 55 23 93 74
 Telefaks: 55 23 93 79
 E-post: siri.sjursen@hordaland-f.kommune.no

Rogaland

Tove Gausen
 Sølvberget FK / Stavanger bibliotek
 Postboks 310/320, 4002 STAVANGER
 Telefon: 51 50 71 41
 Telefaks: 51 50 70 25
 E-post: tove.gausen@stavanger-kulturhus.no

Agder

Gro Heidi Råmunddal
 Høgskolev. 24
 4640 Søgne
 Telefon: 38 16 76 54
 E-post: groheidi@c2i.net

Telemark

Kari Madsen Moldvær
 Porsgrunn bibliotek
 Postboks 1133, 3905 Porsgrunn
 Telefon: 35 54 71 71
 Telefaks: 35 55 90 93
 e-post: karim@porsgrunn.folkebibl.no

Vestfold

Mait Bunæs Gossner
 Horten bibliotek
 Apotekergt 10, 3187 Horten
 Telefon: 33 08 53 26
 Telefaks: 33 08 53 33
 E-post: maritb@horten.folkebibl.no

Buskerud

Anne Foss
 Buskerud fylkesbibliotek
 Boks 1136 Bragernes, 3001 Drammen
 Telefon: 32 80 63 55
 Telefaks: 32 80 64 53
 E-post: foss@buskerud.fylkesbibl.no

Hedmark og Oppland

Elin Linge Hermansson
 Høgskolen i Hedmark, Avd. for lærerutdanning
 Holsetgt. 31, 2318 Hamar
 Telefon: 62 51 76 62
 Telefax: 62 54 24 95
 E-post: Elin.Hermansson@luh.hihm.no

Østfold

Anne Woje
 Fredrikstad bibliotek,
 Boks 100,
 1601 Fredrikstad
 Telefon: 69 38 34 33
 Telefaks: 69 38 34 34
 E-post: acwo@fredrikstad.kommune.no

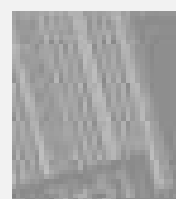
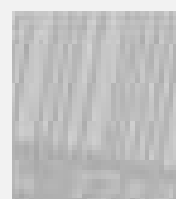
Oslo/Akershus

Anne Cathrine Undhjem
 Fylkesbiblioteket i Akershus
 Boks 85, 2027 Kjeller
 Telefon: 63 80 10 20
 Telefaks: 63 81 09 26
 E-post:
 cathrine.undhjem@fia.akershus-f.kommune.no

B-blad

Returadresse:

Bibliotekarforbundet
Lakkegata 21
0187 Oslo

Sitatet:

"Her heter vi kun Nord-Odal bibliotek og syns det holder lenge med det. Et bibliotek er et bibliotek, og så lenge det har kommunens navn skulle det si seg sjøl at det er snakk om et folkebibliotek."

Biblioteksjef Anita Bunes ved Nord-Odal bibliotek, i en debatt på postlista biblioteknorge@nb.no, 21. november 2003.

"Uansett skader det da ikke å ha et offisielt navn - folkebibliotek - på brevpapir, hjemmesider og skilt? I den engelskspråklige verda er det helt vanlig; Public Library. Verdien av det demokratiske signalet, som noen nevnte, er da heller ikke å kimse av."

Frilanser Anders Ericson, i samme debatt på postlista biblioteknorge@nb.no, 21. november 2003.